

ADVENT SZEMLE

2021. DECEMBER: BESZÁMOLÓK + A KAPCSOLATTERemtés MISSZIÓS ESZKÖZEI
+ HÁROM ANGEL ÜZENETE A KIHÍVÁSOK TÜZÉBEN + A TAIZÉI KÖZÖSSÉG
ÉS AZ ÚJ BÉKE-ÖKUMENIZMUS + ÁTALAKULÁS VERSUS ALKALMAZKODÁS
+ AZ EGÉSZSÉG – AZ ÖRÖMTEJES ÉLET KERETE + A TÓRA HITELESSÉGE ÉS TÖRTÉNETISÉGE

HAVONTA MEGJELENŐ TÁJÉKOZTATÓ ÉS GONDOLATÉBRESZTŐ FOLYÓIRAT A KRISZTUS VISSZAJÖVETELÉT VÁRÓKNAK

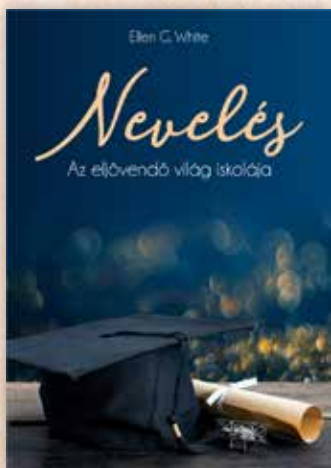

Hetednapi Adventista
Egyház

KÖVESS ENGEM a te felebarátoddal!

A SZEMÉLYES
SZOLGÁLAT ÉVE
2021-2022

KÖNYVAJÁNLAT

Nevelés

Ellen G. White

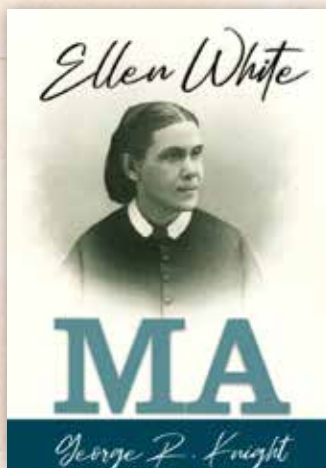
A *Nevelés* c. könyv tanácsai ma még időszerűbbek, mint valaha voltak. Tanároknak, szülőknek, nevelőknek és diákoknak egyaránt ajánljuk.

Üzenet az ifjúságnak

Ellen G. White

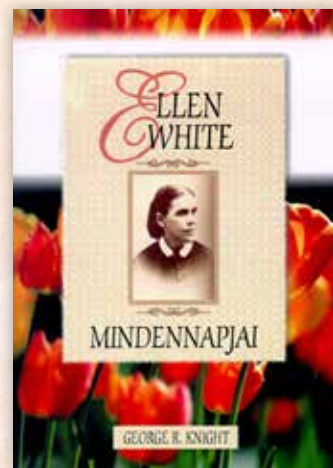
Ellen White már gyermekként megtapasztalta a győzelmet Krisztusban. E könyv értékes tanácsait a mai ifjúságnak felbecsülhetetlen lelki örökségként követnie kell.

Ellen White ma

George Knight

Próféta vagy plagizátor volt Ellen White? – teszi fel az alapkérdést a szerző, amit komoly kutatómunka alapján meg is válaszol, vállalva a kihívást.

Ellen White mindennapjai

George Knight

Ellen White hétköznapijait meséli el ez a könyv nagyon kedves, megnyerő stílusban. Olvasása közben megtudjuk, hogy próféta-nőnk is kapott próbákat az Úrtól.

AZ ELNÖK JELENTÉSE

„ÁLDJÁTOK AZ Ő NEVÉT; HIRDESSÉTEK NAPRÓL-NAPRA AZ Ő SZABADÍTÁSÁT. BESZÉLJÉTEK A NÉPEK KÖZÖTT AZ Ő DICSŐSÉGÉT!” (ZSOLT 96:2-3)

Pál apostol a hűség két példáját mutatja be az Isten által az Ő házára bízott munkára vonatkozóan. Mózesről olvassuk, hogy „hű volt ugyan az ő egész házában, mint szolga, a hirdetendőknek bizonyosságára”, miközben Krisztus Fiúként uralkodott a maga háza felett. Akár szolgának érezve magunkat tevékenykedünk, akár az isteni család tagjainak érezzük magunkat, tudnunk kell, hogy az Ő „háza mi vagyunk, ha a bizodalmat és a reménységnek dicsekedését mindvégig erősen megtartjuk” (Zsid 3:5-6). A Szentírás rámutat arra, hogy „Isten munkatársai” vagyunk.

Az Isten és ember közti partneri kapcsolatban „sem aki plántál, nem valami, sem aki öntöz; hanem a növekedést adó Isten”. Az apostol megjegyzi: „A plántáló pedig és az öntöző egyek; de mindenik a maga jutalmát veszi a maga munkája szerint” (1Kor 3:6-9). Az egyház minden odaszentelt életű vezetője az Unió vagy az egyházterületek bizottságának tagjaként, minden lelkipásztor és szolgálattelvő gyakran jut el arra a felismerésre, hogy egyedül Isten az, Aki biztosítja a növekedést.

A Pál apostol által használt metaforáknál maradvá, függetlenül attól, hogy az utóbbi évben „vetettünk”, „öntöttünk” vagy az alapok és a falak „építő-mesterei” voltunk (1Kor 3:10), az Úr napján „kinek-kinek munkája nyilván lesz.”

Ama napra várakozva dicsérem Istent, és felsorolom a 2021-es év néhány személyes tapasztalatát, valamint megpróbálok betekintést nyújtani a különböző ügyosztályok és egyházi intézmények tevékenységébe. Megjegyzem, hogy jelen beszámolómban csupán ízelítő azokról a részletes jelentésekből, amelyek a következő év tavaszán kerülnek majd bemutatásra.

Missziós projektek

Kétségtelen, hogy az Ifjúsági Osztály „Olvasd ki először a Bibliát!” elnevezésű kezdeményezése érte el a legnagyobb hatást a 2020–2021-es missziós évben. 5800 gyermek és 18 év alatti fiatal iratkozott fel, közülük 5300-an már meg is kapták ajándékba az *Ifjúsági Bibliát*. A pénzügyi háttérrel az Unió, az egyházterületek és a Viața și Sănătate Kiadó biztosította. Egyházként rendszeresen népszerűsítjük a Bibliát, amit az is bizonyít, hogy megjelent *A tanítvány Bibliája* című értékes kiadvány, amelyet a kiadóhivatalunktól bárki beszerezhet.

Szintén az ifjak körében jelentős hatást elérő tevékenységnek bizonyult az „Irány” című sorozat, amit a Hope Discovery Románia közreműködésével valósítottunk meg. Az ifjak által ifjaknak készített, egyedi formátumú előadás-sorozatot a Speranța Televízió, valamint különböző közösségi oldalak segítségével sugároztuk április 30-ától kezdődően.

A jelenleg is zajló missziós évben az Ifjúsági Osztály az I–VIII. osztályos tanulók számára állította össze *Az én missziós határidőnaplóm* című kiadványt, hogy ezzel is elősegítsék az ifjak missziós lelkületének fejlesztését. Jelentésem megírásáig az egyházterületek már közel 6000 példányt igényeltek ebből a füzetből.

Az év elején két bibliai előadássorozatot is tartottunk. Az „Én vagyok” című sorozatot az Etnikai Csoportok Osztály szervezte a magyar nézők-

TARTALOM

3 Az elnök jelentése

Aurel Neațu

7 A titkár jelentése

Georgel Pîrlitu

11 A kincstárnok jelentése

Emil Jigău

13 Misszió

Farkas Győző

A kapcsolatteremtés missziós eszközei

16 Lelkiség

Emilian Niculescu

Több mint győztesek

18 Jelenvaló igazság

Dr. Ősz-Farkas Ernő

Három angyal üzenete a kihívások tüzeiben

20 Elmélkedés

Dr. Beniamin Lupu

A Taizéi Közösség és az új béke-ökumenizmus

21 In memoriam

Pavel Burlacu

Ioan Bidiuc

22 Oktatás

Emanuel Sălăgean

Az adventista oktatásra vonatkozó jelenvaló igazság (VIII)

Átalakulás versus alkalmazkodás

24 Egészséges élet

Dr. Ana-Maria Zăfir

Az egészség – az örömteljes élet kerete

27 Teológia

Florin Lăiu

A Tóra hitelessége és történetisége (II)

Több név – több forrás?

31 Gyermekek oldala

Alina Chirileanu

Kódolt üzenetek

nek február 19. és 28. között. A második sorozatot a tagok és a lelkipásztorok kérésére állította össze a Missziós-, Kommunikációs- és Internet Osztály a Speranța Televízió közreműködésével, „Jézus mondta...” címmel, amelynek előadója Daniel Olariu lelkipásztor volt.

Fontosabb ügyosztályi kezdeményezések

A 60 „Sola Scriptura” központban több ízben is szerveztünk találkozót, hogy hosszú távú stratégiákat dolgozzunk ki. Különösen a „Sola Scriptura” tanfolyamaira és programjaira fektettünk hangsúlyt. A megbeszéléseken részt vettek mind a területi, mind pedig az országos felelősök. Próbáltunk megoldásokat találni annak érdekében, hogy minden könyvesbolt egy-egy igazi missziós központtá váljon. Az elemzést végző csoport arra a következtetésre jutott, hogy a szervezésnek és igazgatásnak még nagyobb figyelmet kell szentelnie a misszionak. E befolyásközpontok által szeretnénk hangsúlyozni a „Sola Scriptura” bibliai életmód igazi értékeit.

Az Egészségügyi Osztály május végén az Adventista Médiaközpont, a TVR kolozsvári területi stúdiója, a Romániai Pneumológiai Társaság, az Országos Drogellenes Ügynökség, a Romániai Családorvosi Egyesület, valamint a Kolozsvári Megyei Sürgősségi Kórház támogatásával szervezte meg a „Lemondasz és nyersz!” elnevezésű kampányt.

Figyelemre méltó a *Semnele timpului* c. folyóirat és a Missziós Osztály közös kezdeményezése, amelynek célja új kommunikációs csatornák, valamint audio-video platformok bevonása a munkába. A YouTube-on megtekinthető a *Semnele timpului* podcast tizenhét előadása, amely számos aktuális témát érint. Az AUTENTIC podcast pedig ismeretterjesztő videókat, valamint megtérési tapasztalatokat oszt meg az érdeklődőkkel.

Május elején Suceaván az „Impact Románia” szervezet 55 fiatal adventista tagja hétnapos missziómunkát végzett az Unió anyagi támogatásával. Az „Impact Románia” az adventista missziómunkáért lelkesedő fiatalok képzését tűzte ki célul. Az ehhez hasonló események által az ifjak a gyakorlatban is betekinthetnek az embertársak iránti szolgálat különböző szakaszaiba, miközben egy időre a helyi gyülekezetet is támogathatják, egy-egy nagyobb városban például.

A Nevelési- és Internet Osztállyal karöltve tartottuk meg májusban a vallásolimpiászt. Első ízben történt meg, hogy online-vizsgát tartottunk. A területi megmérettetéseken 520 „olimpikon” vett részt, közülük 290-en az interneten vizsgáztak. A vallásolimpiász országos szakszára júniusban került sor az Adventus Egyetem aulájában. A 102 résztvevő diák legalább fele elérte a 74 pontot. A Nevelési Osztály díjaként ők egy ingyenes táborozáson vehettek részt.

Alkalmam volt részt venni egy az egész országra kiterjedő virtuális presbiteri találkozón. A szervező Marius Andrei testvér, az Unió Lelkész Osztályának igazgatója

volt, aki meghívta Erton Kohler lelkipásztort is, a Generál Konferencia titkárát, hogy szóljon a romániai presbiterekhez. A találkozón a lelkipásztoraink is részt vettek. Szintén itt jegyzem meg, hogy május 29-én, június 5-én, 19-én, és július 3-án a Lelkész Osztály vezetőjével együtt vettünk részt egy lelkipásztor kollegánk felszentelésén a Dél-erdélyi Egyházterületben, két munkatársunkat pedig a Munténiai-, négyet a Moldvai-, és egyet az Olténiai Egyházterületben szenteltünk fel.

A 2021-ben az Egyházterületek és az Unió Zenei Osztályának felelőseivel közösen kidolgozott, a zenei tevékenységekre vonatkozó irányelveket tartalmazó dokumentum igencsak hasznosnak bizonyult. Az ügyosztály projektjeiként említem meg az augusztusban megszervezett furulya- és karvezetői tábor, valamint az Adventus Egyetem kápolnájában megtartott Gloria Dei koncertet. A *Közösség a zene által* elnevezésű rendezvény koordinátorai Sara Stroici és Andreea Dobia voltak.

A Női Szolgálatok Osztály valósította meg a *Lépcső a menny felé* elnevezésű projektet, amely során lelki tartalmú könyveket osztottak szét néhány tömbház lépcsőházában, valamint a „Mozgó konyhát”, amely tevékenység során ételmezt készítettek és kínáltak fel a rászorulóknak a járvány idején.

A *Kelj fel és járj!* Egyesület legfontosabb tevékenységei közé sorolható a színajai központban megtartott tíz minitábor, a különböző központokban nyújtott szolgáltatások, valamint a „Nem vagy egyedül” elnevezésű projekt, amely során ételmeiszericsomagok kerültek szétosztásra. Ez utóbbi a pandémia alatt kezdődött, és több mint 1000 személy ellátását biztosítja. A következő évben immár 200 személyt várnak a táborba, és a megkezdett szolgáltatásokat és projekteket is folytatni szeretnék.

A Börtönszolgálat heti rendszerességgel szervezett online lelki jellegű előadásokat és Sola Scriptura levelező tanfolyamokat. Ezenkívül az önkénteseknek köszönhetően több fogvatartott személy családja juthatott ételmeiszerhez, tűzifához, ruházathoz, tanfelszereléshez és gyógyszerekhez.

Ami a Médiaközpont tevékenységét illeti: az áprilistól érvényben lévő műsorrácsnak köszönhetően új műsorok jelentek meg mind a televízióban, mind pedig a rádióban. Elindítottuk a Speranța TV Kids YouTube csatornát is, amely gyerekeknek kínál minőségi zenét. Ezenkívül folyamatosan fejlesztjük a Hope Discovery projektünket, ami immár az Adventista Egyház legismertebb online termékévé vált. Továbbá megemlítem az Adventista Médiaközpont YouTube- és Facebook oldalai iránti egyre növekvő érdeklődést, amelyek a minőségi tartalmaknak köszönhetően pozitív hatást gyakorolnak a követőkre. A Kommunikációs- és a Missziós Osztályok együttműködésének köszönhetően sikerült felkelteni a televíziónézők és a rádióhallgatók lelki érdeklődését.

A Kommunikációs Osztály minden szombaton 11 és 12 óra között sugározza a „Viața din Cuvânt” című adást,

amelyet más és más adventista gyülekezetekben vesznek fel.

A Szombatskola- és Személyes Szolgálatok Osztály részéről megemlítem *A tanítvány kézikönyve* című kiadványt, amely útmutató az újonnan megkeresztelt tagok és mentoraik számára. A 26 tanulmány gyakorlati módon mutatja be, hogyan válhat valaki jó hetednapi adventista tanítvánnyá.

Fontosabb projektek

A Lelkesi Osztály szeptemberben szervezte meg az országos lelkésztábort, amelyre most először került sor a Zoom kommunikációs platform segítségével. Tájékoztatások hangzottak el, majd bemutattuk a rövid- és középtávú terveket. Hasonló országos szintű találkozót szerveztünk szeptember végén a presbiterek számára is. Bemutattuk a missziós évet, és elegendő időt szenteltünk a felmerülő kérdések megválaszolására.

Az adventista köztudatban az utóbbi évtized során honosult meg az odaszentelődési hét fogalma. A rendezvény újdonságát ezúttal az jelentette, hogy az október első napjaira szervezett lelki találkozókat video formátumban tartottuk meg. Előre felvettünk minden napra egy-egy prédikációt, egy önkéntessel készített interjút, továbbá elhangzottak önkéntességgel kapcsolatos javaslatok is. Az anyagot minden lelkipásztor rendelkezésére bocsátottuk, hogy kioszthassák a gyülekezetekben, ezenfelül a napi anyagokat megjelentettük az egyház YouTube-csatornáján is.

Örömhír, hogy a cernicai „Dr. Luca” Egészségügyi Posztliceum a 2020–2021-es tanévtől kezdődően megszerezte az általános egészségügyi asszisztens képzés akkreditációját az „Egészségügyi és pedagógiai asszisztens” szakon. A brailai tanintézményben befejeződtek az adminisztrációs épület felújítási munkálatai, és következik, hogy ettől az ősztől kezdődően korszerű formát kapjon az osztálytermeknek otthont adó főépület is. A munkálatokat anyagilag a Vallásügyi Államtitkári Hivatal is támogatja. Az idei évben az egyházterületek részéről az említett két oktatási intézménynek szánt támogatási alapot az Unió pénzalapjából kiegészítve megdupláztuk.

Az ADRA igazgatója 33.000 eurós vissza nem térítendő finanszírozási szerződést írt alá a Fővárosi Polgármesteri Hivatallal. Ebből a pénzből biztosítják a családon belüli erőszak áldozatait segítő ADRA Ház tevékenységét. Adventista segélyszervezetünk másik projektjeként említem meg azt, amely során a magyarországi Nekka Egyesülettel közreműködve néhány adventista tanintézménynek iskolai bútorzatot adományoztak.

Az Unió Lelkész Osztálya mentorációs és kikapcsolódást biztosító találkozót szervezett a lelkipásztorok családjában élő serdülőkorúak számára. Közel száz középiskolás fiatal vett részt a Săticon található Ifjúsági Központunkban szervezett találkozón. A program ismerkedést, motivációs szemináriumokat és lelki fejlődést elősegítő üzeneteket tartalmazott.

A Cernicai Adventus Egyetem adott otthont az „Egészségre teremtve” elnevezésű orvosi értekezletnek. Az adventista orvosoknak, egészségügyi ápolóknak, lelkipásztoroknak alkalmuk volt még tisztábban megérteni az egészségre vonatkozó advent üzenetet, és beszámolókat hallhattak az elmúlt év tevékenységeiről. A rendezvény előben volt követhető az egyház hivatalos weboldalán és a közösségi oldalakon.

Írható látogatások

A Nevelési Osztály igazgatójával együtt részt vettem az Adventus Egyetem óvodai és elemi iskolai oktatás pedagógijára szakának, valamint az adventista pasztorálteológia szak és a szociális gondozói szak évváró ünnepségén. Ugyanazon a napon alkalmam volt találkozni az Andrews Egyetem teológiai mesterijének végzőseivel, valamint a cernicai „Dr. Luca” Egészségügyi Posztliceum végzőseivel.

Visszaemlékszem a Moldvai Egyházterület képviselőivel közösen tett ukrainai látogatásomra. Meghívást kaptunk a Cernăuți városában létesített Román Kulturális Központ felavatási ünnepségére. Ugyancsak ekkor került sor a városban az Universităţii út 24. szám alatt található román adventista gyülekezet felavatására is. A Romániai Unió jelentős összegű adománnyal járult hozzá mindkét létesítmény megvalósításához. A román ajkú ukrainai hívők jelenléte és a felavatási ceremónia eszembe juttatta azt az adventista imádati stílust, amit évtizedekkel ezelőtt itt, Romániában is gyakoroltunk.

A Kiadványok Osztály által szervezett éves kongresszusra a Suceava megyei Coşnău került sor, ahol bátorságot meríthettem a könyvevangelisták beszámolóiból. A rendelkezésünkre álló adatok alapján a Viaţa şi Sănătatea Kiadó az utóbbi négy év legnagyobb eladásait az idei évben jegyezte. A terjesztésre került könyvek nagy száma igazi áldást jelentett a pandémia idején. Isten vezérelje kitarító misszionáriusainkat, akik könyveket árulnak, emellett pedig hetente több száz vagy ezer embernek mérik meg ingyen a vérnyomását.

Épületek felújítása és adományok

A Méhkeri Központnál elkezdődtek a felújítási munkálatok. Növelni szeretnénk az elszállásolási kapacitást, és a vendéglátás feltételein is javítani szeretnénk.

Az Unió egy a Méhkeri Központba tartozó 6000 négyzetméteres telket adományozott egy adventista iskola építésére. Jelen pillanatban a Méhkeri Központban működik a Transsylvania International School, amely óvodai és elemi iskolák osztályoknak ad otthont. Tervben van gimnáziumi osztályok indítása is egészen VIII. osztályig, egy ötödik osztály már működik az intézetben. Jelenleg az építkezés engedélyeztetése zajlik. Az említett adományozás révén az adventista értékeken alapuló oktatást szeretnénk támogatni.

Az Adventus Egyetem telkéből egy hozzávetőleg 5000 négyzetméteres területet adományoztunk a Munténiai

Egyházterületnek, amelyre iskolai épületeket szeretnénk építeni. A haszonélvező a bukaresti Nemzetközi Adventista Iskola lesz, egy még szárnyait bontogató oktatási intézmény, amely elemi és gimnáziumi osztályoknak ad otthont.

Megbeszélések a lelkipászorokkal és a tagokkal

Június 7. és 9. között a Suceava megyei Coșnán tartottuk meg az imádatnak és az elemzésnek szánt országos találkozót a gyülekezetek elöljáróival. Azért szerveztük meg az értekezletet, hogy megismerkedjünk az újonnan választott vezetőkkel, és bemutathassuk a 2021-2022-es missziós terveket. Az áhítat alkalmaira Ted Wilson lelkipásztor, az Adventista Egyház elnöke is csatlakozott hozzánk, és mi örömmel hallgattuk meg felvételtől az értekezlet résztvevőitől intézett különleges üzenetét. Ebből az alkalomból az internet segítségével az európai egyházvezetőkkel is „találkoztunk”.

Szeptember 26–28. között fontos eseményre került sor: tagjaink képviselővel tanácskoztunk. A résztvevők az egyház szociológiai szempontok alapján kiválasztott képviselői voltak. Az értekezlet vasárnap délután kezdődött, és kedden délből ért véget. Jelen voltak fiatalok, férfiak és nők, presbiterek, különböző szakterületen dolgozó személyek, kisebb és nagyobb gyülekezetek vezetői és tagjai, az utóbbi 5 évben megkeresztelt tagok, de negyedik generációs adventisták is. A 70 résztvevő mellett jelen voltak az Unió bizottságának tagjai, a különböző intézmények igazgatói, valamint az egyházterületek elnökei.

A program keretében a különböző célcsoportok véleményét hallgattuk meg. Másfél órás „műhelygyakorlatok” megrendezésére is sor került. Kiscsoportokban, majd közösen a választ kerestünk az alábbi kérdésekre: Melyik az egyház legnagyobb problémája? Milyen megoldások állnak a rendelkezésünkre? Hogyan válhatunk meghatározó tényezővé? Mit javasolsz a lelkészeknek? Mit tennél, ha te lennél a lelkész?

Az elhangzó vélemények nem minden esetben voltak értékelőek, de én rendkívül hasznosnak ítélem meg a találkozót az egyház fejlődése szempontjából. Még egyszer rádöbbentem, hogy az egyháznak vannak olyan dicséretreméltó tevékenységei, amelyekről a tagok sosem szereznek tudomást, ugyanakkor megértettem azt is, hogy a Szentlélek mindannyiunkat kész vezérelni, amikor azonosítani próbáljuk a mű sebezhető pontjait.

Feljegyeztem az elhangzó javaslatokat, amelyek közül néhányra levélben fogunk válaszolni. Voltak olyan javaslatok is, amelyekkel a bizottsági üléseken fogunk majd foglalkozni, az eredményt pedig közölni fogjuk egyházunk szervezéssel foglalkozó struktúráival.

Személy szerint különösen értékeltem ezt a munkacsoportot, mivel számos olyan feladat merült fel, amin el

kell gondolkodnunk, és még a látásmódunk is szélesedik. Azért imádkozom, hogy hasonlóan átlátható és együttműködő lelkület mutakozzon meg a bizottságokban és a későbbi értekezleteken is.

A 2021–2022-es missziós év kilátásai

A Hetednapi Adventista Egyház eseménynaptárában az őszi időszak különleges jelentőséggel bír. Az egyház és intézményei tevékenységei személyre szabott stratégia alapján lendülnek újra működésbe minden évben, és készülnek fel új lelki és evangelizációs események megszervezésére.

Ősszel több tevékenység zajlik, mint az év többi szakaszában együttvéve. Az egyházvezetők munkamegbeszéléseket folytatnak a lelkipászorokkal, amelyeken a gyülekezetek presbiteri és szolgálattevői is részt vesznek. Az összes egyházszervezeti szinttel megosztjuk a munkára vonatkozó kilátásokat, és próbáljuk a lehető legjobban megérteni korunkat, amelyben élünk.

Jelenleg teljében zajlanak a missziós év tevékenységei. Jelentésem megírásakor immár a negyedik estéhez érkezett „A cselekvő Jézus” című előadássorozat, amelyet nem lelkészi szolgálatot végző személyek tartanak. A befejező előadásra november 28-án került sor. A laikusok egy-egy bibliai üzenetet fogalmaznak meg Jézus evangéliumokban feljegyzett cselekedeteiről.

A 2021–2022-es missziós év könyvét már kiküldtük a lelkipászoroknak és a gyülekezeteknek mind nyomtatott, mind pedig digitális formátumban. Azt szeretnénk, hogy a tevékenységekre vonatkozó javaslataink lelki megújulást eredményezzenek, miközben a Szentlélek vezetésében részesülünk. Érdeklődéssel várjuk a tagok és a lelkipászorok online jelentkezését a különböző missziós projektekre. Ezekben az időkben mindenki számára az „Ímhol vagyok!” legyen az adventista jelszó.

Korunk igazi kihívás az Adventista Egyház számára: most van a legnagyobb szükségünk Isten vezetésére és támogatására, arra, hogy a Szentlélek bőségesen kiadjon munkásaira most, amikor Jézus visszajövele oly közel. Kérem Istent, adjon bölcsességet és mérhetetlen szeretetet azoknak, akik ezekben a zavaros időkben felvállalták az egyház jó előmenetelének felelősségét. A zsoltáros szavaival zárom soraimat, hangot adva hitbéli meggyőződésnek, hogy Isten mellettünk lesz, és megadja a sikert mindabban, amit ránk bízott.

„Énekeljetek Istennek: zengjetelek dicséretet az Úrnak! [...] Tegyetek tisztességet Istennek, akinek dicsősége az Izráelen és az ő hatalma a felhőkben van. [...] Istene ad erőt és hatalmat a népnek. Áldott legyen az Isten!” (Zsolt 68:33-36) ■

Aurel Neațu, a Romániai Unió elnöke

A TITKÁR JELENTÉSE

„ETTŐL FOGVA SOKAN VISSZAVONULÁNAK AZ Ő TANÍTVÁNYAI KÖZÜL, ÉS NEM JÁRNAK VALA TÖBBÉ Ő VELE. MONDA AZÉRT JÉZUS A TIZENKETTŐNEK: VAJON TI IS EL AKARTOK-É MENNI? FELELE NÉKI SIMON PÉTER: URAM, KIHEZ MEHETNÉNK? ÖRÖK ÉLETNEK BESZÉDE VAN TE NÁLAD” (JN 6:66-68)

A Hetednap Adventista Egyház elsőrendű célja, hogy az emberek személyesen megismerjék Istent és az Ő szeretetét. Ennek értelmében gondoltuk ki a programokat, a terveket, sőt még az istentiszteleteket is. Az életben a legnagyobb áldás Isten személyes megismerése. Ez segít legyőznünk a kételyeket, a hitetlenséget, sőt még azokat a szenvedéseket is, amelyek az Isten iránti engedelmességből adódnak. Aki eljut oda, hogy személyesen megismeri Istent, Simon Péterrel együtt elmondhatja: „Uram, kihez mehetnénk?”

Jelentésemnek két része van. Az első rész néhány világszéles statisztikai adatot tár fel az egyházzal, a második pedig a romániai egyházat mutatja be.

I. STATISZTIKAI ADATOK A VILÁGSZÉLES EGYHÁZRÓL

Az egyház számbeli növekedése

A Hetednap Adventista Egyház évről évre dinamikusan fejlődő, számbelileg gyarapodó közösség. Míg 2015 derekán 18.778.626 tagot számolt, 2020-ra elérte a 21.614.231 tagot. Bár örülünk a folyamatos fejlődésnek, mégsem hagyhatjuk figyelmen kívül a Covid-19 világjárvány egyházra gyakorolt hatását.

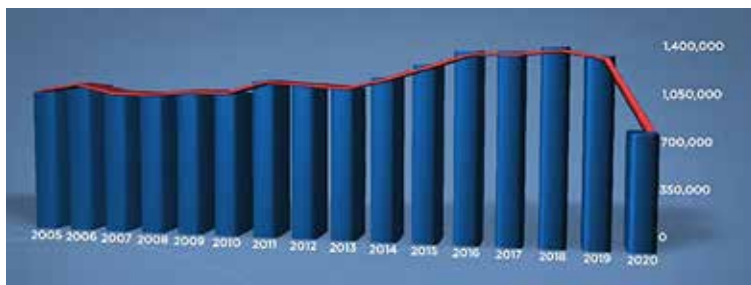
Teljes taglétszám az év közepén

1999-ben történt meg először, hogy a bejövetelek száma meghaladta az 1 millió tagot. Az utóbbi 21 évben 18 alkalommal, sorozatban pedig 16 éve folyamatosan meghaladtuk az 1 millió tag közösségbe való belépését. 2020-ban azonban a bejövetelek száma – 2004 óta először – egymillió alá esett. Ezt szemlélteti az alábbi grafikon is.

Bejövetelek év végén

(Az utóbbi 15 év statisztikái alapján)

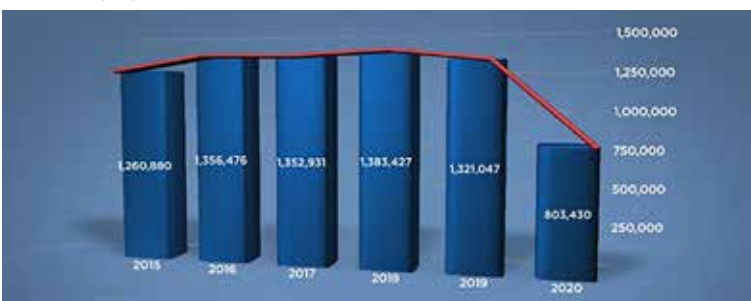

Ha alaposabban szemügyre vesszük az utóbbi 5 évet, megfigyelhető a növekedés, azonban 2020-ban a bejövetelek száma csupán 803.430 tag volt, vagyis kevesebb mint egymillió. Itt nyilvánvalóan a világjárvány egyházra gyakorolt hatásai észlelhetők.

A személyes kapcsolattartás fontosságát egyetlen elektronikus módszerrel (telefonos missziómunkával, WhatsApp, Zoom, Facebook, stb. alkalmazással) sem lehet pótolni, bár ezek a módszerek is a maguk módján hatékonyak. Megdöbbentő a csökkenés a 2019-es évben jegyzett 1.321.047 tagról a 2020-as évi 803.430 tagra.

Bejövetelek

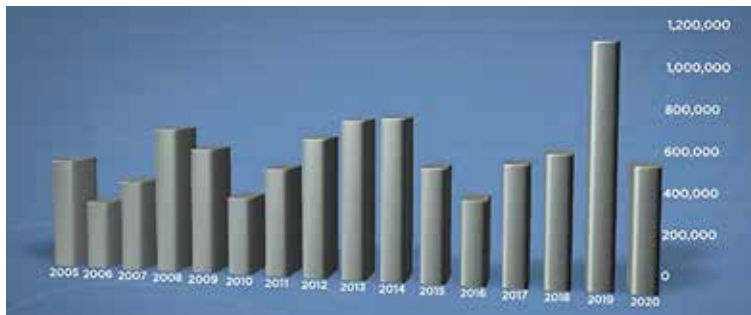
(2020 végéig)

Tagság megszűnések

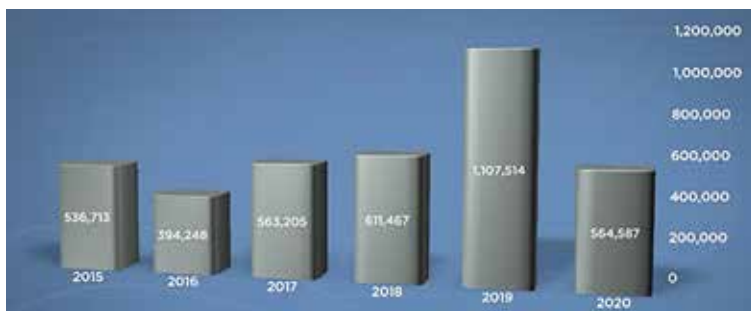
Azokról a személyekről van szó, akiknek megszűntettük az egyházi tagságát, valamint akik nem látogatják a gyülekezetet, vagy nem ismerjük hollétüket, a nevüket töröltük a névsorból. Ebből a statisztikából nem lehet levonni bármiféle következtetést, és nem is nyújt semmiféle prediktibilitást.

Tagság megszűnések év végén (Az utóbbi 15 év statisztikái)

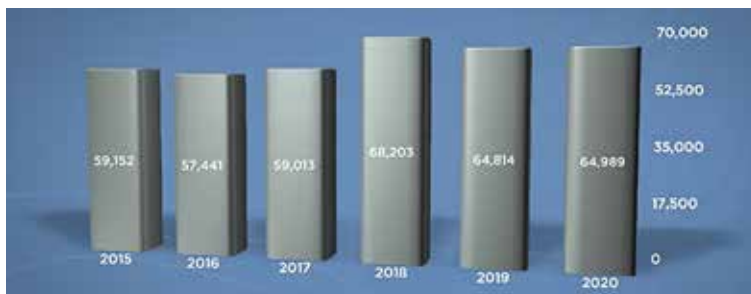
Megjegyzendő, hogy a 2020-ban jegyzett 564.587 tagot jelentő veszteség lényegében megegyezik az utóbbi 16 év átlagával.

Tagság megszűnések (2020 végéig)

Meglepő, hogy az elhalálozások száma 2020-ban (64.989) alacsonyabb volt az elhalálozások 2018-ban jegyzett számánál, és csupán 175-tel volt magasabb a 2019-es évben jegyzetknél. Mindezek mellett szívünkben őrizzük azok emlékét, akik a koronavírus járvány következtében életüket veszítették, viszont a számukkal kapcsolatosan nem rendelkezünk pontos statisztikákkal.

Elhalálozások (2020 végéig)

Míg a 2014–2018-as időszakban a keresztség, újra keresztelezés vagy szavazat által belépők száma folyamatosan meghaladta az évenkénti 1,25 millió főt, ez a szám 2019-ben 1.188.038 főre apadt.

Bár örülünk a Krisztusnak megnyert lelkek nagy számának, mégis aggasztó, hogy nagyon sokan elhagyják az egyházat. Az elmúlt évben összesen 1.107.514 tagot veszítettünk el.

- kiigazítás 613.021
- kimaradás 265.059
- kizárás 229.434

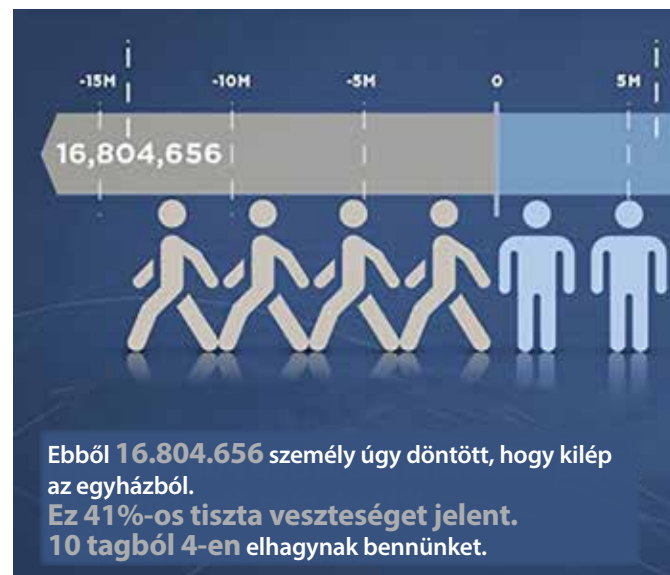
Megfigyelhető a kiigazítások alapján elvesztett személyek magas száma. Ez azt jelenti, hogy őket lényegében már régebben elvesztettük, viszont a gyülekezeti lajstromban csupán a 2019-es év folyamán végeztük el a módosításokat.

Új tagok

A Hetednapi Adventista Egyháznak 1965-től számítva 41.225.021 tagja volt.

Ugyanazon évtől kezdődően kerülnek feljegyzésre a keresztségek és a tagvesztések adatai is. Ezen adatok alapján az utóbbi 55 évben 16.804.656 személy hagyta el az egyházat, ami 41%-os veszteséget jelent. Gyakorlatilag 10 tagból 4-en kilépnek

az egyházból. Ez az a terület, ahol sokkal többet tehetünk.

Kétségtelen, hogy a Covid-19 világjárvány eddig nem tapasztalt hatással volt a Heted-napi Adventista Egyházra is. Negatívan befolyásolta a növekedést és tagjaink szolgálatát a lelkek megnyerésének munkájában.

II. A ROMÁNIAI UNIÓ STATISZTIKAI ADATAI

Taglétszám az egyházterületekben

A Romániai Adventista Egyház 2021. szeptember 30-án 62.142 tagot számlált.

A hat Egyházterületből három több mint 10.000 tagot számlál, három Egyházterület tagsága viszont nem éri el a 10.000-es létszámot.

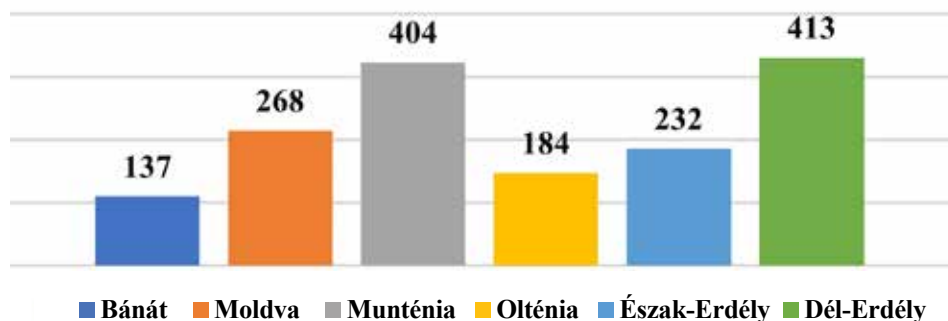

Bejövetelek és tagság megszűnések

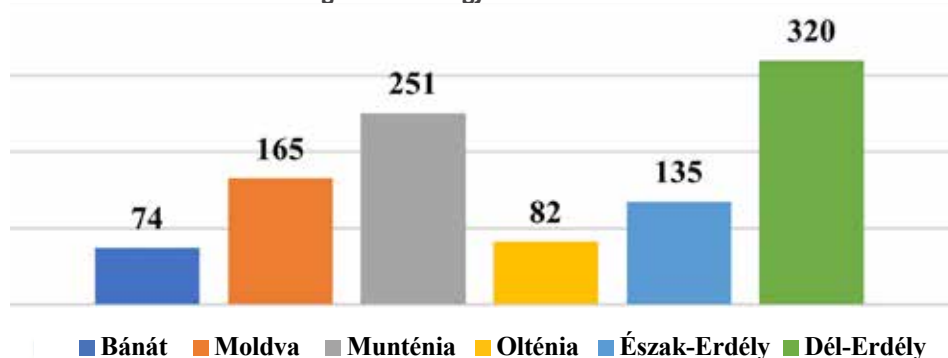
A 2021-es év elején a Romániai Adventista Egyház 62.251 tagot számlált, kilenc hónappal később pedig 109 taggal kevesebbet. Év közben 1.638 személy csatlakozott az egyházhoz keresztség, szavazat, tagság áthelyezése vagy kiigazítás által, ellenben 1.747 tagot veszítettünk el kizárás/törlés, elhalálozás, tagság áthelyezése és kiigazítás által, amint azt az alábbi ábra is mutatja.

a. Bejövetelek egyházterületi szinten:

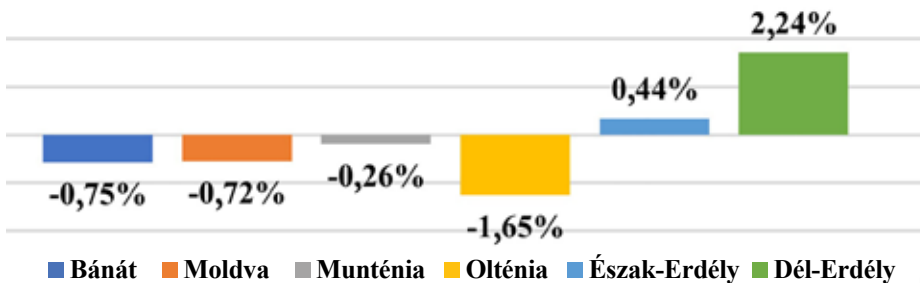

b. Keresztségek száma az egyházterületekben:

c. Az egyházterületek növekedési/csökkenési mutatói:

Az alábbi táblázat pontos képet mutat az egyházterületi taglétszám alakulásának arányairól.

A 2021-es év első 9 hónapjának adatai:

Az alábbi táblázat átfogó képet nyújt a taglétszám alakulásáról a 2021-es év első 9 hónapjában.

a veszteségek, és ezen a földön nem is fogjuk ezt megtudni, azonban meg kell értenünk, hogy akár sokkal több személyt is elveszíthettünk volna.

Mélységesen megérintett az a tény, hogy világszinten milyen sokan hagyják el az egyházat. Amint a fentiekben is láthattuk, 10 személyből 4-en távoznak sorainkból. Ha ezek a személyek nem léptek volna ki a közösségből, akkor ma 16.804.656 személlyel lehetnénk többen. És ne feledjük, hogy ez a kimutatás Romániát is tartalmazza. Azok között, akik az utóbbi 55 évben elhagyták az egyházat, romániai személyek is voltak. Lehet, hogy épp a családtagjaink, közeli vagy távoli rokonaink, barátaink ők. Ismerek édesanyá-

Egyházterület	Taglétszám 2021. jan. 1-jén	Bejövetelek			Tagság megszűnések			Taglétszám 2021. szept. 30-án	Növekedés/csökkenés
		Kereszt-ség + szavazat + újra ker.	Tagság átkérése	Kiigazítás	Tagság átkérése	Elhalá-lozás	Kizárás/törlés/kiigazítás		
Bánát	6 536	76	55	6	50	98	38	6487	-0,75%
Moldva	11 593	169	54	45	63	181	107	11510	-0,72%
Munténia	17 349	261	93	50	96	246	107	17304	-0,26%
Olténia	10 281	87	92	5	88	212	54	10111	-1,65%
Észak-Erdély	7 289	143	82	7	61	110	29	7321	0,44%
Dél-Erdély	9 203	329	68	16	56	112	39	9409	2,24%
Összesen	62 251	1 065	444	129	414	959	374	62142	-0,18%

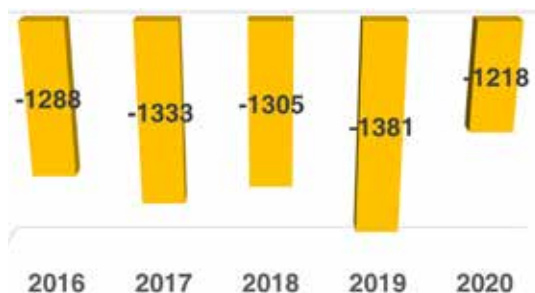
Elhalálozások 2016–2020 között

Úgy döntöttem, hogy ezzel zárom a jelentésemet, bár ez a fejezet eléggé fájdalmas, mégis Isten gondviselésére mutat. Az utóbbi öt év közül 2020-ban jegyeztük a legkevesebb elhalálozást. Arra számítottunk, hogy ebben az évben veszítjük el a legtöbb tagot, mégis ennek az ellenkezője történt, ami Isten gondviselését tükrözi.

Az elhunyt 1.218 személy között természetesen ott voltak azon szeretteink is, akikre vonatkozóan talán nem számítottunk arra, hogy befejezik földi futásukat. Nem tudjuk, hogy miért értek ezek

kat és édesapákat, akik siratják egyházat elhagyó gyermekeiket, és imádkoznak érettük. Ismerek férjeket és feleségeket, akik az élettársukért imádkoznak, mert kiléptek az egyházból. Csak Isten a tudója, hogy tehettünk-e volna többet érettük.

Arra gondolok, hogy nagyon nehéz valakit behozni az egyházba, viszont sokkal könnyebb segíteni valakinek abban, hogy ne hagyja el a közösséget. A befogadó magatartás, a részrehajlás nélküli figyelem, az őszinte értékelés mind-mind olyan módszer, amely hozzájárul ahhoz, hogy akik ugyanazokkal a meggyőződésekkel rendelkeznek, és ugyanannak a gyülekezetnek a tagjai, ne hagyják el azt a helyet, ahová valamikor vonzódtak. Ezáltal fokozatosan eljuthatnak oda, hogy személyesen megismerik Istent, és Simon Péterrel együtt elmondhatják: „Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van te nálad”. Ámen! ■

Georgel Pîrlitu, a Romániai Unió titkára

A KINCSTÁRNOK JELENTÉSE

A tevékenységeket megelőzően szükség van egy **előre látható költségvetés** elkészítésére, amelynek tartalmaznia kell a kiadásokat és a bejöveteleket, továbbá pedig döntéseket kell hoznunk a költségvetés megvalósítása és tiszteletben tartása érdekében.

Mind személyes, mind pedig szakmai téren, bármely sikeres tevékenység legfontosabb eszköze a költségvetés, amit alapos tervezés és szervezés alapján valósítunk meg.

A költségvetés rendeltetése:

- a tevékenységek megtervezése anyagi szempontok figyelembevételével – bármely tevékenységnek szüksége van anyagi fedezetre, ezért kell azonosítani az anyagi szükségleteket;
- biztosítja a tevékenység pénzügyi hatékonyságát;
- hozzájárul a tevékenységgel kapcsolatos döntések meghozatalához;
- elősegíti a pénzügyi elemzést és annak megállapítását, hogy a tevékenység anyagi szempontból elérte-e vagy sem a kitűzött célt.

Az alábbiakban bemutatok néhány elvet, amely a 2022-es év költségvetésének alapjául szolgált.

A költségvetés formája

A 2022-es költségvetés hasonlít a 2021-es költségvetéshez, formailag egyszerű, áttekinthető. Ennek következtében átlátható és könnyen követhető mind az elemzés, mind pedig a gyakorlatba ültetés során.

A költségvetés alapja

A költségvetés-tervezet alapját a 2020–2021-es tevékenységi ciklus képezi. A 2020 októbertől és 2021 szeptembere közötti időszak bejövetelei arányaiból kiindulva alkottuk meg a 2022-es költségvetést, ami 90%-ot, vagyis 9.648.596,55 lejt jelent (a befolyt tizedből).

Adatgyűjtés, elemzés és a levont következtetések beépítése a költségvetésbe

A kincstárnok az adminisztrátorokkal és az Unió bizottságával több szakaszban elemezte a költségvetési igényeket, és esetenként elvégezte a szükséges kiigazításokat, a végső forma kialakítása pedig a Pénzügyi Osztályra hárult.

Megjegyzések és magyarázatok

Személyzeti költségek

Az Unióhoz az alábbi személyzeti kategóriák tartoznak: lelkészek (25 fő), adminisztrációs személyzet (20 fő) – összesen 45 személy. Az új költségvetés-tervezet alapján a személyzeti költségek a (bruttó) tized 58,10%-át teszik ki.

1. Az Unió teljes személyzetének járuléka az érvényben levő törvények értelmében minimálisak, és az Unió megfelelő működését segítik elő.

2. Feltételezett kiadások

A költségvetés előkészítésekor a feltételezett 5,5 lej/euró árfolyamot vettük figyelembe. A Nemzeti Bank 3,9%-os inflációt prognosztizált 2022-re, ami negatív hatással lehet a költségvetési évre.

Az alábbiakban bemutatjuk az egyházterületek tizedből származó bejöveteleinek adatait a 2021-es év január-szeptember időszakában, mindezt összevetve a 2020-as év hasonló időszakával.

A tized teljes összege 2021 januárja és szeptembere között az elmúlt év hasonló időszakához viszonyítva 16,4%-kal nőtt. Ez abszolút értékben 11.004.695 lejnek felel meg, ami a 2020-as évhez viszonyítva 16,4%-kal nőtt. Ez abszolút értékben 11.004.695 lejnek felel meg, ami a 2020-as évhez viszonyítva 16,4%-kal nőtt.

	* 2021-es árfolyam						* 2020-as árfolyam						* inflációs ráta	
	4,9111						4,8258						6,00	
EGYHÁZ- TERÜLET	2021					2020					2021 / 2020			
	TIZED		Taglét- szám	Átlag/tized/ tag/év		TIZED		Taglét- szám	Átlag/tized/ tag/év		NÖVEKEDÉS			
	RON	EUR		RON	EUR	RON	EUR		%	% aktualizálva				
BÁNÁT	7 985 204	1 625 950	6 487	1 231	251	6 241 723	1 293 407	6543	954	198	127,9%	120,3%		
MOLDVA	14 921 644	3 038 351	11 510	1 296	264	12 833 532	2 659 358	11 604	1 106	229	116,3%	109,3%		
MUNTÉNIA	24 256 083	4 939 033	17 304	1 402	285	19 899 455	4 123 556	17 366	1 146	237	121,9%	114,6%		
OLTÉNIA	10 974 511	2 234 634	10 111	1 085	221	11 576 294	2 398 834	10 323	1 121	232	94,8%	89,1%		
ÉSZAK-ERDÉLY	7 675 487	1 562 886	7 321	1 048	213	6 609 778	1 369 675	7 331	902	187	116,1%	109,2%		
DÉL-ERDÉLY	12 151 103	2 474 212	9 409	1 291	263	9 798 555	2 030 452	9 251	1 059	219	124,0%	116,6%		
ÖSSZESEN	77 964 032	15 875 066	62 142	1 255	255	66 959 337	13 875 282	62 418	1 073	222	116,4%	109,4%		

* A www.bnr.ro, www.insse.ro, www.digi.ro, www.mediafax.ro szerint

Ebben az időszakban a nemzeti pénznem csupán kismértékben ingadozott az euróhoz viszonyítva, az átlagárfolyam 4,9111 lej/euró volt. A valutában befolyt tized 1.999.784 euróval volt több, mint az előző évben.

A szombatiskolai adományok összege 2021. szeptember 30-án 3.362.137 lej volt, ami 1.272.317 lejjel több a 2020-as év hasonló időszakában befolyt összegnél (2.089.820 lej). A 2021. január-szeptemberi időszakban a szombatiskolai adományok összege egyházterületekre lebontva a következőképpen alakult:

Bánát – 374 426 lej	Olténia – 460 026 lej
Moldva – 766 874 lej	Észak-Erdély – 390 009 lej
Munténia – 933 820 lej	Dél-Erdély – 436 983 lej

Megfigyelhető, hogy az előző év hasonló időszakához viszonyítva mind a tized, mind pedig a szombatiskolai adományok összege növekedett, miközben a taglétszám ugyanabban az időszakban 276 személlyel apadt. Míg egyházunk 2020. szeptember 30-án 62.418 tagot számlált, 2021. szeptember 30-ára a taglétszám 62.142-re csökkent. Ez azt jelenti, hogy az összes adomány 60%-kal növekedett az előző év azonos időszakához képest.

A 2022-es év költségvetésének előkészítésében a következőket vettük figyelembe:

Az Unió célkitűzései 2022-re

1. A lelkeszi lakások felújítási munkálatai

Habár sok az igénylés, el kell ismernünk, hogy a szükségletekhez képest csupán szerény összegeket biztosíthatunk erre a célra, mivel kevés erre fordítható anyagi forrás áll rendelkezésünkre. Megjegyzendő, hogy 2022-ben a szombatiskolai adományok és a hálaadományok egy része (amely összeggel eddig az egyházterületek rendelkeztek), mint ahogy az imaheti adományok és a 13. szombati adományok teljes összege is (mely összeg eddig az Uniót illetve meg) az egyház világszéles pénzügyi rendszeréhez kerül átutalásra, a globális missziómunkát finanszírozandó.

2. Kiemelt fontosságú befektetések: Méhkerti Központ

Az idei év nyarán elkezdődtek a Méhkerti Központ felújítási munkálatai. Mivel hosszú ideje nem folytak nagyobb munkálatok, az épület állagának romlása és az anyagi terhek arra késztettek, hogy olyan költségvetési keretet biztosítsunk, amely jelentős előrelépéseket eredményezhet ezen a téren. Tervezzük a Központ javítási és bővítési munkálatait. Itt az elmúlt években befolyt összegekre alapozunk, ugyanakkor a 2001/72-es kormányrendelet értelmében kormányzati forrásokra is, amelyek a 2002/1470-es kormányhatározat alapján pénzügyi támogatást helyeznek kilátásba a Romániában elismert vallások számára. Továbbá számítunk az Inter-Európai Divízió, valamint a Generál Konferencia támogatására is.

3. Az egyházterületekkel, az Inter-Európai Divízióval, valamint a Generál Konferenciával közösen finanszírozott missziós tervek

Az Egyházterületek, az intézmények és az ügyosztályok az Unió közvetítésével teljes vagy részleges anyagi támogatást igényelhetnek a Divíziótól és a Generál Konferenciától. Ennek érdekében szorgalmazzuk, hogy a felső szintű vezetés nyújtson megfelelő tájékoztatást a finanszírozási lehetőségekről és eszközökről. A 2019. május 15/111-es határozat értelmében az összes pályázat bejegyzésre kerül a Pályázati Jegyzékbe (Project Registration Table).

Pénzügyi Osztály – Munkaszabályok (111)

A Pénzügyi Osztály a következő szabályokat szavazta meg: (a) A 2022-es év költségvetésének előkészítése érdekében „egységes pályázati űrlapot” kell kitölteni. (b) Pályázati szabályzatot fogadtak el a Divízióhoz benyújtandó finanszírozási kérelmekre vonatkozóan. (c) Az Unió, az intézmények vagy a társintézmények projektjeinek támogatására befolyt összegek bejegyzésre kerülnek a pénzügyi jegyzékbe. (d) A Divízió vagy a Generál Konferencia felé benyújtott összes pályázat az Unión keresztül továbbítható, miután megtörtént az egyeztetés a kincstárnokkal, és a pályázatot az Unió bizottsága is jóváhagyta.

4. Adventista Médiaközpont

Egy korábbi határozat alapján 2017-től kezdődően az egyházterületek 5 évig a befolyt tized 2%-ával támogatják a Médiaközpontot. A Romániai Unió 2021-ben a teljes tized 1,5%-ával támogatta a médiát, és ez így lesz 2022-ben is.

Költségvetésen kívüli alapok

A költségvetési tervezet jelentős, nem tizedből származó bejövettel is számol, nevezetesen a vallásfelekezetekhez tartozó intézményeknek utalt állami támogatással. A pénzügyi osztály megfelelő technikai támogatást nyújt mindazoknak, akik ilyen alapokat szeretnének megpályázni (lásd a 2014. november 4-i, 984-es számú, a 2001/82-es módszertani és alkalmazási normák kibővítésére vonatkozó kormányrendeletet, valamint a 2002/1470-es kormányhatározatot szabályzó előírásokat). Megjegyzendő, hogy már 2019-ben elküldtük az egyházterületek kincstárnokaihoz a 82-es kormányrendelet alkalmazási útmutatóinak teljes dokumentációját.

Következtetések

Noha még mindig válságot élünk át, megfigyelhető, hogy az egyház képes arra, hogy ellensúlyozza a válság okozta sokkot, és ezzel egy időben sikeresen ültessen életbe új projekteket. Mindez az Isten által megáldott hívő népnek köszönhető. Hiszen „felemelte az ő népének szarvát. Dicsőítse minden ő kegyeltje... a hozzá közel való nép. Dicsérjétek az Urat!” (Zsolt 148:14). ■

Emil Jigău, a Romániai Unió kincstárnoka

A KAPCSOLATTEREMTÉS MISSZIÓS ESZKÖZEI

„... népeknek is világossággul adtalak, hogy üdvöm a föld végeig terjedjen.” (Ésa 49:6)

Az Úr nemcsak azt várja el tőlünk, hogy a meglévő gyülekezet megtéréseért fáradozzunk, hanem hogy más emberek megtéréseért is munkálkodjunk. Az idők rövideje miatt, és mert az emberek különböznek egymástól, Isten azt akarja, hogy ragadjunk meg minden eszközt, amely alkalmas arra, hogy a világosságot eljuttassuk hozzájuk.

Az ember fizikai szükségleteinek kielégítése, az emberi kapcsolatok ápolása, a könyvek és az evangelizációs alkalmak, a lapok, az újságok és az egészséges életmóddal kapcsolatos misszió mindmind jó eszközöknek bizonyultak az Adventista Egyház története során.

E missziós módszerek a kapcsolatteremtés és fenntartás eszközei voltak. Isten mindig olyan utat választott üzenete közlésére, amely a korabeli ember számára hozzáférhető, érthető és értékelhető volt.

Amikor a múlt században az adventi üzenet elindult világ körüli útjára, úttörőink lapokat alapítottak, hogy terjesszék lelki és egészségügyi üzenetünket. E. G. White bátorította, ösztönözte és maga is cikkekkkel támogatta ezek megjelenését és működését. Magyarországon a mű elindulásakor, amikor az egész Kárpát-medencében mindössze 205 adventhívő volt, megalapították az Arató c. folyóiratot. A missziós lap negyedévente jelent meg, és nemcsak magyar, hanem román, szerb és szlovák nyelven is. A gyülekezet tagjai megkeresték annak módját, hogyan terjesszék a lapokat, és kapcsolatokat tartottak fenn ezek segítségével.

Munkájukat az Úr megáldotta, és 1921-ben a közösségnek már 1000 tagja volt 43 gyülekezetben. A folyóiratok segítettek abban, hogy az emberek elfogadják a könyveinket és az üzenetünket. Képet kaptak általuk egyházunk és üzenetünk jellegéről. Az egyház magyarországi kezdeteitől 1950-ig a következő címekkel jelentek meg a missziót szolgáló lapjaink: Arató, Evangéliumi munkás, Adventhírnök, Adventszemle, Idők Jelei, Élet és Egészség, Boldog Élet. 1950 és 1989 között történelmi okok miatt szünetelt a lapkiadás

egyházunkban. 1989 után újra kezünkben van és a bel- és külmisszió ügyét szolgálja az Adventszemle és az Élet + Egészség c. folyóirat, valamint a magánkezdeményezésű missziós havilap, a „Világ Reménye”. Úgy tűnik, még nem használtuk ki az ebben rejlő lehetőségeket a belső megújulás és külső misszió érdekében. Talán még emlékezünk arra, hogy 1989 előtt mennyire vágytunk olyan termékekre, amelyek egyházi életünket és misszionkat szolgálják. Most, amikor gazdagon a rendelkezésünkre állnak ezek az eszközök, különböző okok miatt nem használjuk ki az általuk nyújtotta lehetőségeket.

Alapigénk szöveggörnyezete (az előtte és utána levő igeversék, fejezetek) – a Megváltóra és Izrael szabadulására vonatkozó utalásain túl – a világmisszióról szól: „Hogy üdvöm a föld végeig terjedjen.” Ezen belül a „távol való népek” mellett figyelmet fordít a „szigetekre”, a nagy egészen belül a „kicsi egységekre”, az elszigetelt emberekre, akikhez a „saját nyelvükön” kell szólani, sajátos eszközökkel.

Ézsaiás könyvében érdekesen fonódik egybe a bel- és külmisszió gondolata. Miként készítsé fel Isten a saját népét a világmisszióra? Izrael népe és a világ népei érdekében ki segít neki? „Kit küldjek el, és ki megyen el nékünk?” (Ésa 6:8). A missziós nép maga is lelki segítségre szorul. Ézsaiás könyve segít többek között megértenünk Isten óhaját, amikor munkájában hiányzik az emberi segítség (Ésa 59:16; 63:5). De Isten mégsem marad egyedül a jóban való törekvéseben. Mindig vannak, lesznek Ézsaiások, akik ezt válaszolják: „Ímhol vagyok én, küldj el engem.”

Istenen nyugszik a világ evangelizálásának terhe, a népek és egyének megmentésének ügye, ezért engedelmes munkatársakat keres maga mellé. Vajon köztük vagy te is? Úgy felelsz te is mint Ézsaiás, amikor a munkamódszereket feltárják előtted? Vagy pedig inkább úgy jársz el, mint az evangéliumokban lejegyzett példázat-

**MISSZIÓRA
BUZDÍTÁS
FARKAS
GYÓZO**

AZ ÚR, AKI ÁLLHATATOS AZ Ő MUNKÁJÁBAN, AKIT A KUDARCÉLMÉNY NEM TÁNTORÍT EL A VÉGÉL FELÉ VEZETŐ ÚTRÓL, BENNÜNKET IS MEGSZÓLÍT ÚJRA: „KIT KÜLDJEK EL, ÉS KI MEGYEN EL NÉKÜNK?”

ban azok, akik saját földi elfoglaltságukat tették előbbre?

A mai bizonyágtevő ember is szembetalálja magát a kihívással: „*Ki hitt a mi tanításunknak?*” (Ésa 53:1) Nemcsak Ézsaiás élte át a következő tapasztalat keserű érzését: „*Hiába fáradoztam, semmire és haszontalanra költöttem el erőmet...*” (49:4) Ez a tapasztalat talán sokszor a mi munkánkat is megnehezíti. De az Úr, aki állhatatos az ő munkájában, akit a kudarcélmény nem tántorít el a végcél felé vezető útról, bennünket is megszólít újra: „*Kit küldjek el, és ki megyen el nékiünk?*”

Ha igent mondunk az Úrnak, Ő velünk lesz a munkálkodás útján. Ha az emberek nemet mondanak nekünk, Ő megerősít, és a következő bizonyosságot adja számunkra: „*Az Úrnál van ítéletem, és jutalmam Istenemnél.*” (49:4) Isten vállalja a hűségese erőfeszítések kudarcát is. Ézsaiás könyve azonban telve van reményteljes üzenettel a kitartó munkások iránt (Ésa 41:10; Ésa 55:12; Ésa 66:10, 20).

Ézsaiás könyve a munkálkodás könyve, és örömteli véget mutat azoknak, akik most a „*vetőmagjukat sírva emelve mennek tova*”, hogy „*kévéiket emelve vigadozással jöjjenek elő.*” (Zsolt 126:6) Bátorítja és vigasztalja azokat, akik könnyhullatással vetnek, hogy vigadozással arassanak majd. A munka, az emberek, a körülmények bonyolultságát látva sokszor alkalmatlannak, felkészületlennek érezzük magunkat, és úgy látjuk, hogy eszközeink elégtelenek. S ha ez valóban így van, nem szabad megtorpannunk és meghátrálnunk, még akkor sem, ha gyenge a hitünk, nem tökéletes a jellemünk, vagy szerény anyagi háttérrel rendelkezünk.

Nem magunkban kell hinnünk, hanem le kell tennünk az Úr elé magunkat, ahogy vagyunk, illetve azt, amink van. A „*néhány halat és kenyéret*”. Ha alázattal és készséggel ajánljuk fel az Úrnak mindenünket, és munkába állítjuk, az Úr megszorítja, hiszen megígérte. Munka közben megsokszorozódtak a tanítványok kezében az eszközök, a „*hal és a kenyér*”. Kitartó fáradságukat örömmel jutalmazta meg az Úr. Mindenki részesült az áldásból. Le kell tennünk az Úr elé missziós terveinket, és kérünk kell, hogy áldja meg és tegye azokat eredményessé.

Néha azonban szűk látókörűen gondolkodunk: egyetlen eszközzel dolgozunk. Pedig Isten az eszközök széles tárházát kívánja felhasználni a világért való munkájában. Egy földi mesterembernek is sokféle munkaeszköze van, mennyivel inkább tehát a mennyei Mesternek! Nem gondolkodunk helyesen, ha egy eszköztől azt várjuk, hogy önma-

gában mindent megold, és akkor sem járunk el helyesen, ha direkt kihagyjuk munkánkból valamelyik eszközt csak azért, mert az új vagy kényelmetlen számunkra.

A könyvek, a lapok, de az internet és a tévé is eszközök az Úr kezében, hogy az emberek közelebb kerüljenek hozzá. Emberek, akik nem olvasák Isten szavát a Biblia lapjairól, és nem jönnek el az evangelizációra, amint otthonaikban elolvassák könyveinket, lapjainkat, vagy megnézik igehirdetéseinket a tévében vagy a világhálón, erősödhet a Biblia üzenete iránti fogékonyságuk, így nyitottabbakká válnak, hogy később eljőjenek egy evangelizációra.

Miért hatékonyak a mai világban ezek az eszközök az emberek közt végzett munkánkban? Azért, mert sokféle témával foglalkoznak. Mindenki találhat bennük valamit, ami érdekli vagy megérinti. Mivel az emberek a mai világban nagyon sokszínűek, a foglalkozásuk, az életkörülményeik, a képzettségük és a műveltségük is különbözik, a missziómunka változatossága megragadhatja az érdeklődésüket. Az utóbbi évek eseményeinek hatására az élet háborog az emberek körül, mint a hullámzó tenger, ezért különösen szükségük van valamire, amiben megkapaszkodhatnak. Sok ember még nem érzi biztos talajnak a Bibliát, de minket pont arra hívott el az Úr, hogy ráébresszük az embereket erre az igazságra.

Ézsaiás 49. fejezete nem említi szó szerint a tengert, de utal rá, amikor ezt mondja: „*Hallgasatok reám, ti szigetek!*” Szigetek a tengerben vannak. Állhatatlan vizekben (vö. Jel 17:15) biztos, szilárd pontok ezek a szigetek. A népek, az emberek „tengerében”, ahol a hit és a hamis erkölcs értékeinek kavargását látjuk, vannak emberek, akik kiemelkednek környezetükből, mint szigetek a vizekből. Emberek, akik bűnösök ugyan, de megvan bennük a maradandó, értékes dolgok utáni vágy.

Az Úr nem bízta ránk, hogy szelektáljuk az embereket, ki méltó, hogy szóljuk hozzá Isten szavát, és ki nem. Fel kell ajánlanunk a környezetünkben mindenkinek az Ige világosságát, szolgálatunkat és a Krisztus iránti szeretetünket. Amikor az emberek életét tengerként hányja a változások áramlata, ott kell lennünk a hullámok között, hogy a vergődő emberek megkapaszkodhassanak bennünk.

A halászoknak többféle hálóra van szükségük, és ha együtt, közösen vetjük ki azokat, az Úr halakat fog hozni a hálóinkba. Amikor látjuk, hogy az élet tengere sodorja az embereket – elsodorja őket egymástól és tőlünk is –, könnyebben elér-

jük őket, ha bekopogtatunk hozzájuk, és barátságos beszélgetésbe kezdünk velük. Az emberek el fogják mondani nekünk a problémáikat, s a hónapról-hónapra történő látogatások közben barátokat szerezhetünk.

Alapigénk szerint meg fogjuk tapasztalni, hogy az Úr „hasonlóvá teszi szánkat az éles kardhoz” (2. v.), és keze árnyékába rejt el minket, hiszen teljesíti ígérését: „Menjetek el és tegyetek tanítványokká minden népeket... és íme én tiveletek vagyok minden napon a világ végezetéig.”

Az Ige szerint „fényes nyilakká” tesz bennünket, és a „tegzébe zár” (2. v.), hogy az emberek életében levő kísértést és bűnt legyőzze általunk.

Azt mondja nekünk is az Úr: „Szolgám vagy te, Izráel, akiben én megdicsőülök.” (3. v.) Szolgáló életünk dicsőíti Istent, az Urat, amint emberekkel missziózunk. Hordozzuk magunkban az előbbi ígérést (3. v.), amikor bátortalanító gondolatok, tapasztalatok, vélemények, kritikák környékeznek, amikor mi is kiejtjük a csalódás szavait: „Hiába fáradoztam, semmire és haszontalan költöttem el erőmet”. Emlékezzünk az Ézsaiást bátorító gondolatokra: „De az Úrnál van ítéletem, és jutalmam Istenemnél.”

A gyülekezeti munka bármelyik ágában fáradozók azzal a bizonyossággal élhetnek, hogy amikor megfáradnak, az Úr hívja őket magához, az Úr szól hozzájuk, hogy új erőt adjon nekik. Sőt, nagyobb dologgal bízza meg őket. Túl azon, hogy a gyülekezet „megépítésére” hívta őket, „népeknek is világossággul adja őket, hogy üdvé a föld végéig terjedjen”.

A világosság reggel ugyan lassan terjed, de fokozatosan továbbhalad és végül mindent betölt. Erre hívta el az Úr a gyülekezet minden tagját, hogy a világosságot terjesszék mindazok felé, akik még sötétségben élnek, és a fény majd tőlük is tovább terjedjen másokra. Isten „minden tagnak mértéke szerint való munkásságával teljesíti a test növekedését.” (Ef 4:16)

Az Úr téged is hív ma! Kitartóan hív életed minden napján! „Világossággul adtalak, hogy üdvöm a föld végéig terjedjen.” Ahhoz, hogy terjedjen a világosság általunk, időt, erőt, anyagiakat kell áldoznunk rá. Az Úr is szolgálatát és életét áldozta a mi megváltásunkért. Nekünk is áldoznunk kell mások megmentéséért.

Amikor a világ és a hamis vallások könyvek, folyóiratok, filmek, videók áradatával keresi az embereket, nem tehetjük meg, hogy mellőzzük a kapcsolatteremtés missziós eszközeit. E. G. White látta, hogy a munka mielőbbi befejezése érdekében lapjainknak és könyveinknek úgy kell terjedniük, mint ahogy ősszel a szél viszi a faleveleket. Ha ezt teszi minden gyülekezeti tag, és ezt teszed te is, kedves Olvasó, akkor az Úr ezt fogja mondani nekünk azon az örömteli napon: „Jól vagyon jó és hű szolgám, kevesen voltak hű sokra bízalak ezután; menj be a te uradnak örömébe!” (Mt 25:21)

Szívleljük meg Ésa 49. fejezetének üzenetét! Adjuk át az Úrnak magunkat és mindazt, amink van, hogy kegyelmével megsokszorozza képességeinket és lehetőségeinket! ■

ISTEN „MINDEN TAGNAK MÉRTÉKE SZERINT VALÓ MUNKÁSSÁGÁVAL TELJESÍTI A TEST NÖVEKEDÉSÉT.” (EF 4:16)

Farkas Győző, lelkipásztor, Etnikai Csoportok Osztály, Észak-erdélyi Egyházterület

TÖBB MINT GYŐZTESEK

„De mindezekben felettebb diadalmaskodunk azáltal, aki minket szeretett.” (Róm 8:37)

Vajon mit jelent „felettebb diadalmasnak”, több mint győztesnek lenni? Nos, ez a szuper-győzelem a következőkre utal: „Nyomorúság vagy szorongatás, vagy üldözés, vagy éhség, vagy meztelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver-é?” (35. v.).

Győzni azt jelenti, hogy sikerül csendben el-
tűnnünk a szenvedés mindezen formáját, amely
végül a halálban éri el a csúcspontját (a szöveg-
ben: „fegyver”), ennek ellenére mégsem enge-
dünk a természetes emberi reakcióknak, vagyis
nem panaszkodunk, nem zúgolódunk, nem láza-
dunk, egyetlen szót sem szólunk. Ám ezt a fajta
győzelmet a keresztény felülmúlhatja az imént
említett reakciók ellentéteivel, vagyis erőt sze-
rezhet arra, hogy a küzdelem hevében – sőt, még
a siralom völgyében is – dicsőítse Istent. Ponto-
san ezt tette Jób:

„Akkor felkele Jób, megszaggatá köntösét, meg-
beretvára a fejét, és a földre esék és leborula. És
monda: Meztelen jöttem ki az én anyámnak mé-
héből, és meztelen térek oda vissza. Az Úr adta, az
Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve! Minde-
zekben nem vétkezék Jób, és Isten ellen semmi illet-
lent nem cselekedék” (Jób 1:20-22).

Egy dolog áldani Istent jólétben, egészségben
és abban a boldogságban, amelyet semmilyen
szükség nem árnyékol be, de ha sikerül erőt me-
rítened ahhoz, hogy még olyan szörnyű kataszt-
rófák után is őszintén áld Istent, amelyet Jób át-
élt, az már olyan értéket és szépséget képvisel, ami
még a mennyet is csodálatba ejti. Másfelől pedig
lakatot tett a vádoló Sátán ajkára, aki alig várta,
hogy Jób nyíltan megátkozza Istent. Ezt nevezi
Pál „felettebb diadalmas” életnek, amikor épp az
ellenkezőjét teszed mindannak, amire a körül-
mények kényszerítenek: zokszó helyett dicsőíted
Istent.

Ugyanezt tette gyakorlatilag Pál és Silás is a
filippibeli börtönben, miután igazságtalanul meg-
alázták, kigúnyolták, megostorozták és láncra
verték őket. Egy ilyen megalázó, igazságtalan és
fájdalmas tapasztalat után elkönnyelhetők volna

úgy, hogy első európai misszióútjuk kudarcot val-
lott, noha egy látomás alapján indultak útnak. Hol
volt ilyenkor az az érdeklődő „férfiú” aki megszó-
lította Pált a látomásban: „Jer által Macedóniába,
és légy segítségül nekünk!” (Csel 16:9)?

De nem csupán az történt, hogy a filippibeliek
egyáltalán nem mutattak érdeklődést – kivéve né-
hány női személyt, akivel a folyóparton találkoztak.
Az evangélium hirdetése általános közfelhá-
borodást váltott ki:

„És velük egyben feltámad a sokaság ő ellenük.
A bírák pedig letépetvén ruháikat, megvesszőzte-
ték őket. És miután sok ütést mértek rájuk, töm-
lőcbe veték őket, megparancsolva a tömlőctartónak,
hogy gondosan őrizze őket. Ki ilyen parancsolatot
vévén, veté őket a belső tömlőcbe, és lábaikat kalo-
dába szorítá. Éjjeltájban pedig Pál és Silás imád-
kozván, énekekkel dicsőítették az Istent. A foglyok pedig
hallgatják vala őket” (Csel 16:22-25).

Ezt jelenti felettebb diadalmasnak, több mint
győztesnek lenni! Pál és Silás ilyen körülmények
között is felcsendülő énekének szépsége felülmúl
bármilyen feszítvált, keresztény koncertet, legye-
nek bármilyen tehetségesek a szólisták vagy a ze-
nészek! Ez az igazi győzelmi himnusz, amely fel-
jut egészen az égig!

Azonban van egy másik vetülete is a felettebb
diadalmas életnek. Abban az időben a római se-
regek tudták, hogyan kell megünnepelni a győ-
zelmet. Amikor a csapatok győztesen tértek haza
a csataterrről, Róma városa díszbe öltözött. Az ut-
cákon felvonuló katonák a tömeg éljenzése köze-
pette mutatták be a szerzett hadizsákmányt, de
különösen a legyőzött ellenség előjáróit. Őket né-
mely esetben a harci szerek után kötve vontat-
ták. A nézők tomboló lelkesedéssel fogadták a lát-
ványt. Így festett a győzelmi ünnepség, a római
erő és bátorság fitogtatása, az ellenség legyőzősége
megünneplése.

Azonban a „felettebb diadalmas” élet több az
ellenség legyőzésénél vagy megölésénél: azt a si-
kert jelenti, amikor az ellenséget önszántából
a magad és Isten oldalára állítod.

HA SIKERÜL
ERŐT MÉRÍTENED
AHHOZ, HOGY
MÉG OLYAN SZÖR-
NYŰ KATASZT-
RÓFÁK UTÁN IS
ŐSZINTÉN ÁLD
ISTENT, AMI-
LYET JÓB ÁTÉLT,
AZ MÁR OLYAN
ÉRTÉKET ÉS
SZÉPSÉGET KÉP-
VISEL, AMI MÉG
A MENNYET IS
CSODÁLATBA EJTI.

A GYŐZELEM HIMNUSZA EMILIAN NICULESCU

**A FELETTÉBB DIA-
DALMASKODÁS-
NAK MINDEN IDŐK
MEGVÁLTOTTAI
A HASZONÉLVEZŐI.**

Íme, néhány megdöbbentő bibliai példa! A Saul és Dávid közti csatározás egyik jelenete:

„És monda Dávidnak: Te igazságosabb vagy én nálamnál, mert te jót cselekedtél velem, én pedig rosszal fizettem néked. És te megmondottad nekem a mai napon, minémű jót cselekedtél velem, hogy az Úr kezébe adott engem, és te mégsem öltél meg engem. Mert ha valaki megtalálja ellenségét, elbocsátja-e őt békében az úton? Annakokáért fizessen az Úr néked jóval azért, amit velem ma cselekedtél” (1Sám 24:18-20).

Dávid egyetlen döféssel véget vethetett volna Saul egyoldalú ellenségeskedésének, ami számára többévnnyi meg nem érdemelt szenvedést okozott. Ha megölte volna Sault, győzött volna, ám Dávid épp ilyen körülmények között mutatta meg, hogy mit jelent „felettből diadalmaskodni”.

A börtönben Pál és Silás nem csupán jó befolyást gyakorolt a többi fogvatartottra, hanem ráadásul meg is tudta akadályozni a foglyok szökését, amikor a földrengés nyomán megnyíltak a börtönajtók. Ezzel megmentették az öngyilkosságot fontolgató börtönőr életét. Sőt, mi több, a börtönőr – családjával együtt – még azon az éjszakán elfogadta a keresztény hitet. Pál és Silás is megszökhetett volna, de mivel mindketten maradtak, felettből diadalmaskodtak: Isten oldalára állították a korábban ellenséges börtönőrt, sőt, a családját is! Számukra így került megfajtásra a látomásban elhangzó titokzatos felszólítás: „Jer által Macedóniába, és légy segítségül nekünk!”

Azonban a legékezzsúlyosabb super-győzelem az Úr Jézusé volt, aki a kereszten így imádkozott: „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!” Nem önmagáért könyörgött, nem saját fájdalmaival törődött, hanem az ellenségeiért imádkozott! Győzelmének bizonyítékai azonnal megmutatkoztak a lator megtérésében, majd a kivégzőosztagot vezénylő római százados kijelentésében: „Látván pedig a százados, aki vele átellenben áll vala, hogy ekként kiáltva bocsátá ki lelkét, monda: Bizony, ez az ember Isten Fia vala!” (Mk 15:39).

Ennek a győzelemnek – a „felettből diadalmaskodásnak” – minden idők megváltottai a haszonélvezői. Ezekből az ékezzsúlyos, magasztos példákból megállapíthatjuk, hogy ez a típusú győzelem azzal kezdődik, hogy először önmagunkat kell legyőznünk.

Lehet, hogy egyeseknek épp azért adódik meg a lehetőség e győztes elit soraiba lépni, mert betegágyon fekszenek, vagy kellemetlenség, fájdalom éri őket. A különben jogos panaszkodás okait változtassátok az istendicsőítés alkalmáivá! Ezáltal abban az előjogban lesz részünk, hogy nemcsak a győztesekhez soroltathatunk, hanem azokhoz is, akik „felettből diadalmaskodnak”! Ámen! ■

Emilian Niculescu, nyugdíjas lelkipásztor

HÁROM ANGyal ÜZENETE A KIHÍVÁSOK TÜZÉBEN

A második világháború után egy zsidó rabbi meglátogatott egy lengyel egyházi árvaházat. – Van-e zsidó gyerekük az árvaházban? – kérdezte. A plébános ránta a fejét: – Nincs egy sem! – Biztos benne? – kérdezte a rabbi. – Nézzük meg a névsort, mert a nevek elárulják. – Mindenkinek lengyel neve van, nincs köztük zsidó név... – válaszolta a pap, és igaza volt.

A rabbi nem adta fel. Európa szerte kereste azokat a gyerekeket, akiket a szülők a náci megszállás miatt keresztény árvaházakba adtak, hogy megmentse az életüket. Aznap este a rabbi visszatért az árvaházba, és engedélyt kért, hogy végigsétáljon a hálósobákon, ahol a gyerekek már lefeküdtek. Ahogy járkált, csendben elkezdte a Shmá kezdetű imát recitálni. Ez az az imádság, amit minden zsidó gyereknek legelőször megtanítanak. Naponta háromszor elmondták a „Halld meg, Izrael: Az Úr a mi Istenünk, egyedül az Úr!” (5Mózes 6:4) kezdetű imát. Ahogy csendben, lágy, éneklő hangon mondta, egyszer csak felsírt egy ötéves kisfiú – Anya, anya! – mondta héberül. Majd egy másik – Apa, apa!

E szavak előhívták lelkük mélyéből az otthon, az érzést, hogy hová tartoznak, mert a Shmá az identitásuk DNS-e. A rabbi begyűjtött minden sírdogáló gyereket: – Ők az enyémek! – mondta a papnak. – Hozzám tartoznak!

Az adventista Shmá nem más, mint a három angyal üzenete (Jelenések 14), identitásunk DNS-e, örökítő anyaga, ami az adventistát egyedivé teszi. Mark Finley mondta el ezt a történetet, miközben a Generál Konferencia erre az évre a hármas angyali üzenet újratanítását tűzte ki célul adventista óvodákban, iskolákban, cserkészközösségekben.

1. A hármas angyali üzenet felismerése indította el az adventista világmissziót, ez adott értelmet egyházzá szerveződni, létezni.

A történelem meghatározó szakaszában az akkori világ számára tudatossá vált, hogy rendkívüli szakaszba lépett ez a bolygó. A milleriták Dániel könyvének tanulmányozásával jutottak el 1844-hez, s a korai adventisták megértették, hogy átlépték az utolsó idők küszöbét. Ahogy Duckham professzor állítja: nemcsak a milleriták, más keresztények is valamilyen formában érzékelték és kifejezték ugyanezt a meggyőződést protestáns és katolikus csoportokkal együtt. Ortodox zsidó és muszlim csoportok is foglalkoztak 1844-gyel, amikor a Messiás várták. Sőt, szekuláris körök is elkezdtek foglalkozni a bolygó sorsával, jövőjével, megmentésével, pl. evolucionista, marxista csoportok. Tehát nemcsak a mi elődeink felismerése volt, hogy különleges időszakasz következik.

2. Az első adventisták felismerték Jelenések 14-ben, hogy utolérték a próféciát.

Ez az az üzenet, amit ebben a speciális időben nekik kell betölteni. Mekkora felismerés volt ez egy maroknyi népnek! Tűzbe hozta őket, ami megértette velük, hogy a képtelenség valósággá válhat: minden néphez, minden nemzethez el lehet jutni.

3. Hol van a tűz?

Csakhogy ezt a tüzet több mint 150 éve gyújtották meg. Nem azzal a gondolattal, hogy 150 év múlva még mindig a várakozásnál tartunk. Elvesztettünk valamit az elődök lendületéből? Változott-e az üzenet relevanciája, aktualitása, a küldetés teljesítésének esélye? Nem. Sőt, most jutottunk el oda, amiről az elődök talán csak álmodhattak, de kezdetben még ezt sem tették. Számukra a világ minden népe Amerika volt. A XIX. században az egész világ tényleg az egész világot jelenti. Nemcsak értjük, hanem megvan rá minden eszközünk. Ott vagyunk mindenhol. Az elődökben volt tűz, de nem volt hozzá eszközük megvalósítani, a látásuk korlátozott volt. Nekünk van látásunk, és megvan minden eszközünk, de hol van a tűz?

Milyen kihívások oltják a tüzet bennünk?

4. A buborék-hatás

A világ csak most fáradt bele a karantén-életbe, de mi sokkal hamarabb feltaláltuk. Bezártuk magunkat a falak közé sokáig. Buborékban élő adventistákként mit tehetünk? Tényleg jelen vagyunk minden törzs életében? Vagy legalább a saját népünk mindennapjaiban? Beszélő kapcsolatban vagyunk-e legalább a saját nemzetünkkel?

A három angyal üzenete felelősségre hív, elküld a népek közé, az omló Babilon kövei közé, a fenevadat csodáló tábor tagjai közé. Vagy mi is azt gondoljuk, az ősi Izraelhez hasonlóan, hogy az üzenetet birtokolni kell, és ezzel igazolni az elkülönülést, a bezártságot, és lelki göggel odaszólni a világnak, akit érdekel, jöjjön ide, jöjjön be hozzánk? A tisztátalanok közé mi nem megyünk! Valóban nincs mit keresnünk Babilonhoz vagy a fenevadhoz tartozók között? Tartsuk tisztán és távol magunkat?

Mit keres a három angyal az elbukott bolygón? Hogyan tudja úgy küldeni Isten, hogy közben visszatartja őket a falakon belül? Miért vált ki ideges reakciót, ha valaki, bárki közölünk kidugja a fejét az ajtón, és ismerkedni próbál azokkal, akiket a történelem egy adott pontján be kell hívni? Vagy már nem számolunk a negyedik

angyallal? Ismeretlen emberekhez szól majd a hangos kiáltás, párnázott ajtók mögül, vagy azokhoz, akik már látták a három angyalt, és korábban beszéltek velük?

5. Csomagolópapír-kihívás

A három angyal a közbeszédből kiemelt napirend csomagolópapírja lett, amitől azt reméljük, hogy könnyebben eladhatóvá válik a kedvenc szellemi termékünk. Szlogenné vált, amit a napi politikai tartalmak sekélyessé tettek. Elfogadható-e, hogy az eltérő irányzatok képviselői iránti érzelmeket azzal legitimizáljuk, hogy bedobozoljuk őket Babilonba vagy a fenevad táborába, és Jel. 13 szereplőjéhez hasonlóan rásütjük testvéreink homlokára a bélyeget? Lehet-e imádatra hívni a világot, amikor azt sem tudjuk elviselni, aki mellettünk van, a hittestvért, aki részletkérdésben mást gondol, mint mi?

Miért vártuk el, hogy gyermekeink és unokáink számára Shmá legyen a három angyal üzenete, amikor egyik hónapban a klímacsúcsot, a másikban már a járvány elleni védekezést magyarázzuk bele, az ezoterikusoktól kölcsönvett eszköztárral? A hármass angyali üzenet nem címke, nem csomagolóanyag, nem nyomaték a mindig változó és divatos szellemi irányzatokra, hanem Isten ünnepélyes figyelmeztető és bátorító üzenete a világhoz, az ő eljövetele előtt, mert nem akarja, hogy egy is elveszen. Vagy ahogy Mark Finley megfogalmazta: a három angyal üzenete Isten szerelmes levele a világhoz. Ő úgy látja, ennek megmutatása tenné ismét a fiatalok identitásának DNS-vé ezt az üzenetet.

6. A hitelességi deficit

Ér-e valamit az üzenet szavainak, tanításainak képviselte zavart jellemmel? Van-e ereje a szavaknak hitelesség nélkül? Lehet-e Babilon omlásáról meggyőzően beszélni, miközben építjük a magunk Babel-tornyát a saját irányzatunk általi üdvösségből?

Az első angyal üzenete úgy mutatja be Istent, mint Teremtőt és Igaz Bírót. Az istenfélelem a helyes válasz az ítéltre – „Féljétek az Istent, és néki adjatok dicsőséget!” Az imádat a helyes válasz a teremtésre – „Imádjátok Őt, aki teremtett!” Mindkét válasz a jellemről szól, ami nélkül nincs helye és értelme ítéletről vagy teremtésről bármit is mondani, mert senki nem fog hinni nekünk. Akkor sem, ha világegyház vagyunk. Ma „a lapos föld elmélet”-nek is világszéles egyháza van.

Kiforgattuk a sarokpontból az üzenetet, amikor az „Imádjátok Őt!” helyett „Cselekedjétek érte!” lett, ami Babel megközelítése. Megcsináljuk magunk a megváltást, saját erőből. Feljutunk mi magunk, ahogyan a babiloni zikkurat vagy lépcsős toronytemplomok sugallják, lépésről, lépésre. Nekünk kell elérni, feljutni. Ezzel a lelkülettel, ennek modellezésével nem tudjuk képviselni, hogy leomlott Babilon, mert mi is azt építjük. Amikor meghirdette a Generál Konferencia erre az évre a „K-12” névre

hallgató projektet, Ted Willson, E. G. White-ra hivatkozva úgy nyilatkozott, hogy a hármass angyali üzenet lényege a hit általi megigazulás. Ide kell visszatálalnunk. Megérkezni csak úgy lehet, ha a Teremtés Istenétől függünk, nem Ő függ a mi tetteinktől.

7. A lelki diszlexia kihívása

Értjük-e még a három angyalt? Lehetséges, hogy több mint 150 év után meg kell találni újra, hogy kinek és miről szól az utolsó figyelmeztető üzenet? Újra meg kell érteni, hogy „a világnak szól” nem jelenti azt, hogy mi földönkívüliek lettünk. A prófétai üzenet mindig a prófétán csattan a legnagyobbat. Ez a hitelességi próba.

Miről szól? Két zsigeri válaszunk van: a fenevadról és annak eszköztáráról, valamint Babilonról. Közben elhomályosult, hogy a három angyal többet mond a Megváltóról – ezért „örökkévaló evangélium”, az Úrról – ezért „imádjátok Őt”, a Bíróról – „mert eljött az ítélet órája”, a Teremtőről – „aki teremtette a mennyet és a földet”, a Törvényadóról – „megtartják Isten parancsolatait”, és a Megváltóról – „megtartják... Jézus hitét”.

Az üzenet befejező része összegezi a lényegét, amiről valójában szól a három angyal.

Az üzenet áldással, ígérettel zárul: boldogok (áldottak), akik pihennek, megnyugszanak. Dániel könyve is így fejeződik be. Lelki értelmében is igaz az állítás. Valaminek meg kell halnia bennünk, hogy megértsük a lényegét. A Zsidókhoz írt levél is beszél erről: „Mert aki bement az ő nyugodalmába, az maga is megnyugodott cselekedeteitől” (4:10).

Akik megnyugszanak a saját üdvözítő erőfeszítéseiktől, azok helyett az Úr végzi el az üdvösséget, és pecsétjével látja el őket. A létra fentről jön alá, és nem mi építjük fölfelé a bábeli utat. Ezért mondja az ihletett magyarázat, hogy a hármass angyali üzenet valójában nem más, mint a hit általi megigazulás.

Isten dolgozik érted, benned, és áldottak azok, akik megnyugszanak és elfogadják Őt. Amikor elfelejtjük benne magunkat, azt, amit mi teszünk Istenért, amit mi adunk neki, csak akkor éljük át az áldást, amit ebben az üzenetben készített nekünk.

A három angyal üzenete több mint figyelmeztetés – bátorítás, jövőkép, bizonyosság. Ha ezt megtaláljuk benne, visszatálalnunk azonosságunk DNS-éhez. ■

**AZONOSSÁGUNK
DNS-E
ŐSZ-FARKAS
ERNO**

**A HÁRMASS ANGYALI
ÜZENET LÉNYEGE
A HIT ÁLTALI MEG-
IGAZULÁS. IDE KELL
VISSZATÁLALNUNK.**

A TAIZÉI KÖZÖSSÉG ÉS AZ ÚJ BÉKE-ÖKUMENIZMUS

Torino városa 2021. december 28. és 2022. január 1-je között egy különleges eseménynek ad otthont. Itt tartják meg a Taizéi Közösség által szervezett „Európai imatalálkozót”. Az ösz-szejevetelt rendszeresen szervező közösség 1978 óta évente megrendezi „A bizalom zarándokútja a Földön” elnevezésű találkozókat is. A zarándoklat során a résztvevőknek alkalmuk nyílik megosztani a hitüket különböző vallású, de hasonló korú személyekkel, megismerkednek a vendégfogadó ország keresztény közösségeinek realitásaival, és részt vesznek különféle műhely-tevékenységeken, rendezvényeken.

A legtöbb romániai személy számára ismeretlen a Taizéi Közösség. Kik is ők? Mi a küldetésük, és milyen szerepet töltenek be napjainkban? A kérdések megválaszolása érdekében tekintsük meg Alois testvér, a közösség vezető szerzetese beszédének egy részletét, amely 2021. október 9-én hangzott el a katolikus egyházmegyei szinódus megnyitóján: „Szeretném megosztani veletek egyik álmomat. Megtörténhet, hogy a szinódus időszakának két éve alatt nem csupán Isten népének a küldöttei, és nemcsak katolikusok, hanem különböző egyházak hívei is meghívást kapnak erre a nagy ökumenikus találkozóra. Hiszen a keresztség és a Szentírás révén testvérek vagyunk Krisztusban, egy nem tökéletes, de valós közösségben, még ha megoldatlanul is maradnak bizonyos teológiai nézeteltérések. Legyen ez a találkozó itt, Rómában, de ezzel egy időben több helyen is a világon, amikor megünnepeljük az Igét, és imádkozunk a békéért. Az ünneplést folytatnánk a különböző vallásfelekezetekkel közösen. Taizéi tapasztalataim bátorítottak arra, hogy előálljak ezzel a javaslattal...”

Mi is a taizéi tapasztalat?

Taizében található az az ökumenikus keresztény kolostor, amelyet 1940-ben hét barátjával együtt alapított a protestáns kálvinista Roger Schütz szerzetes. Azért esett erre a helysége a választása, mert Taizé az évezredek egyházi történelméről híres Cluny közelében található. Úgy döntöttek, hogy a vallási egység jegyében kolostort alapítanak. Megvásároltak egy épületet, majd berendezték, aztán Angello Roncalli nuncius, a későbbi XXIII. János

pápa támogatásában is részesültek, aki egy használaton kívüli templomot adományozott nekik, amit a szükségletek szerint rendeztek be. Amint Roncallit pápává választották, kitárta előttük a katolikus egyház kapuit. Ezek után következtek a találkozók az anglikán, az ortodox és a valdens egyházak híveivel... A résztvevők száma egyre növekedett. Több száz, majd több ezer fiatal kezdte látogatni a kolostorban tartott lelki gyakorlatokat. Valami történt a közösségben. A lelki légkör mágnesként vonzotta az érdeklődőket. A 70-es években aztán robbanásszerűen megnövekedett az odalátogató ifjak száma. És a lelkesedés több mint 30 év óta nem csappant, sőt, ellenkezőleg, új szelek fújnak.

Különböző vallású ifjak jönnek eltölteni egy imahetet elmélkedéssel, hosszú hallgatási időszakokkal, énekléssel és saját elhívásuk keresésével. Aztán távoznak, de csak azért, hogy később visszatérve másokat is magukkal hozzanak. Az egység utáni vágyuk erőteljesebb a dogmáknál. Nap mint nap ökumenizmust lélegzenek. Nem az *Ut unum sint* féle ökumenizmust, amit II. János Pál pápa hirdetett, hanem egy egyszerűbbet, egy felülről lefelé irányuló kedvességet, segítőkészséget és testvéri szeretetet – felekezettől, dogmáktól és vallási hovatartozástól függetlenül. Az ifjak által felkarolt ökumenizmus a békére és az együtt munkálkodásra épít, és az emberiség jólétét kívánja szolgálni.

Alain Woodrow írta a Le Monde 1974. szeptember 2-i számában: „Taizé korunk egyik legnagyobb kalandja”. C. Castro Cubel: „Taizé a holnap hitének intézménye, a holnap egyháza.” Nem maradt alább Alain de Penanster megjegyzése sem a L'Express 1974. szeptember 9-ei számában: „Melyik lelkész vagy pap lenne képes teljes csöndben tartani 40.000, imádkozásra összegyűlt fiatalot?”

Manapság hetente körülbelül 6000 ifjú keresi fel a kolostort imádkozás, beszélgetés vagy csupán csendességbe vonulás végett. A látogatók a meditáció által próbálják felfedezni az élet értelmét. Aztán onnan távozva magukkal viszik mindazt, amit ott kaptak.

Oliver Clement felfigyelt a taizéi himnuszok különleges szerkezetére. Mantraként ismétlődnek bármiféle bekezdés vagy befejezés nélkül. „Az

TAIZÉBEN TALÁLHATÓ AZ AZ ÖKUMENIKUS KERESZTÉNY KOLOSTOR, AMELYET 1940-BEN HÉT BARÁTJÁVAL EGYÜTT ALAPÍTOTT A PROTESTÁNS KÁLVINISTA ROGER SCHÜTZ SZERZETES. AZÉRT ESETT ERRE A HELYSÉGRE A VÁLASZTÁSA, MERT TAIZÉ AZ ÉVEZREDES EGYHÁZI TÖRTÉNELMÉRŐL HÍRES CLUNY KÖZELÉBEN TALÁLHATÓ.

ifjak, akik korábban semmit sem tudtak a misztériumról, itt kezdik megismerni annak fogalmát” – állítja. A közösség egyik teológusa, John testvér a következőket mondta: „A taizéi tapasztalatot nem lehet elmagyarázni, személyesen kell átélnie annak, aki meg szeretné érteni” (Vatican Insider).

Valami misztikus dolog történik Taizén

Eleinte a testvérek protestánsok voltak, de aztán tettek egy újabb lépést... Más vallású tagok csatlakoztak hozzájuk. Roger testvér halála után a katolikus Alois testvért nevezték ki a közösség vezetőjévé, aki rövid idő alatt szoros kapcsolatot épített ki az anyaegyházzal. És most a taizéi lelkület teljes összhangban van a Katolikus Egyház lelkületével. Taizében járva a protestánsok megszeretik Ferencet és a Katolikus Egyházat. Az évenkénti imatálálkozókat nagy európai székesegyházakban is megtartják, püspökök jelenlétében és áldásával kísérve. Az egység, az öröm és a béke

lelkülete segíti az ifjakat abban, hogy átéljenek a tantételbeli korlátokon. Ezt a közösséget nevezik a *Jövő egyházának*, az *Egyetemes keresztény egyháznak*. Az ott tapasztaltak alapján, valamint a nagy keresztény intézmények támogatásával, amilyen gyorsan fejlődik ez a közösség, minden esélye megvan arra, hogy az új béke-ökumenizmus modelljévé váljon. Az elvilágiasodással és a technológia kényuralmával szemben a Taizéi Község ifjak milliói számára jelenti a megoldást.

Lehet, hogy mindez csapda? Nem véletlenül írta évekkel ezelőtt Ellen White: „Bizonyosak lehettek, hogy a tiszta és romlatlan vallás nem azonos a feltűnést keltő vallással” (*Bizonyágtételek*, 8. köt., 295. o.). ■

Dr. Benone Lupu, lelkipásztor, Róma, Olaszország

JELENKORI ÖKUMENIZMUS BENONE LUPU

AZ ELVILÁGIASODÁS-
SAL ÉS A TECHNOLÓ-
GIA KÉNYURALMÁVAL
SZEMBEN A TAIZÉI
KÖZSÉG IFJAK
MILLIÓI SZÁMÁRA
JELENTI A MEGOLDÁST.

In memoriam » » » » »

IOAN BIDIUC

2021. november 14-én a család és az adventista testvériség ideiglenes nyughelyére kísérte Bidiuc lelkipásztort, akinek földi vándorlása közel 90 évig tartott. A szomorú alkalomból vigasztaló szavakat szóltak a Moldvai Egyházterület, a Moldova Köztársasági Unió vezetőségi tagjai, valamint Aurel Neațu és Teodor Huțanu lelkipásztorok a Romániai Unió részéről.

Bidiuc testvér 1932. február 24-én született Moldova Köztársaságban, Zăbriceni-ben, Iacob és Elisabeta második gyermekeként. Alig 12 éves volt, amikor a családja a Besszarábiába bevonuló kommunisták elől egy éjszaka Romániába menekült. A nehézségek ellenére itt befejezte iskolai tanulmányait, majd beiratkozott az Adventista Teológiai Szemináriumba. 1955. augusztus 1-én meghívást kapott a lelkipásztori szolgálatra, és közel 43 évet dolgozott az evangélium szolgálatában.

1956. július 12-én kötött házasságot Petrescu Olgával, akivel együtt végezték a lelkési szolgálatot. Házasságukból két fiú született: Dorel és Ștefan, akik öt unokával és egy dédunokával ajándékozták meg.

1967-ben történt felszentelése után különböző szolgálatokat töltött be a Moldvai Egyházterületben: volt kincstárnok, ügyosztály igazgató, főtitkár hét évig, majd tíz évig egyházterületi elnök. Nyugdíjba vonulása után is szolgált a gyülekezetekben.

Simeonnal együtt mondta: „Mostan bocsátod el, Uram, a te szolgádat... mert látták az én szemeim a te üdvösségedet...” (Lk 2:29-32). Krisztusban megnyugodva elaludt. A feltámadás reménységében búcsúztunk! ■

Pavel Burlacu, nyugdíjas lelkipásztor, Moldvai Egyházterület

AZ ADVENTISTA OKTATÁSRA VONATKOZÓ JELENVALÓ IGAZSÁG (VIII)

Átalakulás versus alkalmazkodás

Ezzel a cikkkel zárom értekezéseim sorozatát, amellyel szerettem volna bemutatni, hogy az adventista oktatásra vonatkozó jelenvaló igazság képes válaszolni arra az erkölcsi válságra, amely eluralkodott a világon a Krisztus közeli eljövele előtt álló ünnepélyes időkben. Az Adventszemle 2021-es számaiban szembehelyeztem egymással a *profetikus örök életet* a csalóka pillanattal; a *személyt és az azonosságot* az információval és az egyformasággal; a *megvalósítást és a beteljesülést* a teljesítménnyel és a sikerrel; az *egységet, közösséget és folytonosságot* a megosztottsággal, individualizmussal és feldarabolódással; a *szolgálatot* a profittal; *Istent* az emberrel.

Jelen írásomban szeretnék rámutatni arra, hogy mi a végső tétje a fent említett fogalmak felcserélésének. Szeretném szembehelyezni az isteni képmásra történő átalakulást a világ által élénk állított alkalmazkodási modellekkel. Azon túlmenően, hogy a III. évezredben milyen előnyöknek és kényelemnek örvendhetünk, a következő kérdés egy eddig még sosem tapasztalt kihívás elé állít: élete során az ember azzá válik, *ami voltaképpen* (egy isteni képmást tükröző személlyé), vagy az ember az, *amivé válik* (saját sorsát felvállaló személlyé)?¹ Korunk pedagógiai stratégiáinak kínálatával szemben az adventista oktatás egy teljesen más látásmódot javasol (Köl 3:1-2), egy „más lelket” (4Móz 14:24), más prioritásokat (Mt 6:33), és olyan beteljesülést, amely meghaladja még a világunkban megtalálható legoptimistább elvárásokat is (1Kor 2:9; Fil 3:20; Ef 3:20). Azért valósak ezek a kilátások, mert az adventista oktatás egy másik, olyan világból származik, ahol élni fognak mindazok, akik átesnek ezen az átformáló folyamaton, és már most elkezdene az új ország „törvényei és rendelkezései” alapján élni.

A fogalmak felcserélése – az ember teremtvé akar válni

A Biblia elmondja, hogy az embert Isten az Ő szeretete folytán teremtette saját képére, hasonlatosságára és dicsőségére (1Móz 1:26-27; Mt 5:16), csak hogy a modern korban ezek a fogalmak felcserélődtek. Az ember elutasította a státuszt, mely szerint isteni teremtmény, ami azt eredményezte, hogy egyre változatosabb és agresszívebb formában emelt szót Isten ellen. Lázadásai különösen a globalizáció kontextusában váltak általánossá, mivel az emberi lény magának kezdte tulajdonítani saját személye és sorsa tervezőjének szerepét: úgy döntött, hogy többé nem lesz az, ami valójában (Isten teremtménye), hanem az alkalmazkodás révén az szeretne lenni, amivé

válik.² Az ó- és középkori bibliai modell helyét – mely szerint „az ember isteni kegyelem által válik jobbá” – átvette a modern kor modellje: „az ember az ismeret által válik hasznossá”. Az emberiség hanyatlása egyenesen arányos azzal a közönnyel, amivel mindahhoz viszonyul, ami isteni eredetű, hiszen „a lelkiismeret a legmagasabb dolog, amely fölfelé mutatja az irányt annak, aki a mélyben van”.³

A Biblia jövendöl ezekről a lefelé húzó tendenciákról, sőt, nevén is nevez némely megnyilvánulást. Ezenkívül figyelmeztetések is elhangzanak arról, hogy milyen hatása lesz ezeknek a végidei tendenciáknak. Különösen Pál apostol szentel tág teret a *természetes dolgok helyettesítése* folyamatának Római levele első 3 fejezetében, valamint a Timótheushoz írt 2. levelében (2Tim 3:1-5). A Szentírás félelmetes megállapításra jut, amikor bemutatja, hogy az akarat és a cselekedetek terén milyen szintre süllyednek azok, akik figyelmen kívül hagyják a Teremtőt: „*Nemcsak cselekszik azokat, hanem az akképpen cselekvőkkel egyet is értenek*” (Róm 1:32).

Az Úr végidei prófétája figyelmeztet: „Az ember, a legnemesebb lény a földön, akit Isten a maga mására teremtett, állattá aljasítja magát!”⁴ Szomorú, hogy egyre kevesebb emberben tudatosul az, hogy „Sátán kedvére alakíthatja a jellemet, és ésszerűsége, összes általa ellenőrzött képessége érzékivé válik. Sátán teljesen szemben áll Isten tetszésével, nézeteivel, előszereteteivel; azzal, amit Isten kedvel vagy helytelenít, a dolgok és tevékenységek választásával.”⁵ Mindennek a tétje az alkalmazkodás, mivel „a világhoz igazodás leszállítja a mértéket. Ha a gyülekezet a világhoz szabja magát, akkor a világhoz csatlakozik – de sosem téríti Krisztushoz a világot.”⁶

Azon személyek, akik nem fogadják el az átformálás tapasztalatát, és elutasítják a példaképet, végül drámai módon támpontok nélkül maradnak, és az a társadalom, amelyben ilyen emberek vannak többségben, elveti azokat az elveket és normákat, amelyek a normalitás állapotát meghatároznák. Sajnos így néz ki mai társadalmunk, amelyben a *közjó* inkább csak egy eszme, és ahol az egyén szabadsága azon az ingatag és törekeny demokratikus egyenlőségen alapul, amelyet a szóban hirdetett erények és hangoztatott ártalmas szokások szubjektív egyensúlya eredményezett. A helyzet legnyilvánvalóbb következménye az, hogy hiányoznak a példaképek, ezzel egy időben pedig a támpontok szükségét érző személy a következő egzisztenciális dilemmával szembesül: „... kit utánozha-

tok?” Vajon nem azon alázatos áldozat példáját kellene követni, amit Krisztus kínál fel? Vagy inkább éljük a harcos állampolgár tevékeny és büszke életét, akinek a környezete és egyben a terméke is maga Róma volt?”⁷

Élet az alkalmazkodás és az átfarmálás között

A jó hír az, hogy a Biblia nemcsak védelmet kínál azon romlás veszélyével szemben, amely az Isten képére való teremtésének státuszából lezülleszti az embert, hanem bemutatja azt is, hogy az ember hogyan alakulhat át isteni képmásra. Amikor Pál apostol a következő tanácsal fordul a rómaiakhoz: „... ne szabjátok magotokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által” (Róm 12:2), egyfelől szem előtt tartja azt a romlási folyamatot, amelynek ki van téve bárki, aki megelégedik nemesi eredetéről, másfelől pedig felkínálja a megoldást is az örök halált hozó romlás ellen. Itt a „szabjátok” (*syschēmatizesthe*) és a „változzatok el” (*metamorphousthe*) kulcsszavak állítják szembe egymással az alkalmazkodást⁸ (sémához, sablonhoz való igazodást, egy hálózathoz való csatlakozást) és az átalakulást⁹ (metamorfózist, kreatív fejlődést, formálást, a legmagasabb képességek elérését).

Az adventista oktatás átfarmáló ereje

Az átfarmálás, amire Krisztus elhívott, olyan átalakulást helyez kilátásba, amely elváltoztat mennyei mintára, ugyanakkor erőt is nyújt sokként és világossággként élni ezen a földön. A bibliai látásmód szerint a keresztyén (a tanuló/a diák) nem csupán túlélő, hanem felfedező is, aki a jövő perspektívája szerint viszonyul a jelenhez, és állandó átváltozási folyamaton megy keresztül. Még akkor sem kell lemondania azon státuszáról, hogy *látványossága a világnak, úgy angyaloknak, mint embereknek* (1Kor 4:9), ha gúnyolják vagy megvetik ebben a világban, ahol az emberek egyre könnyebben igazodnak olyan sablonokhoz vagy hálózatokhoz, amelyek gyalázzák a Teremtőt.

A Krisztushoz való hasonlóság eme átalakulási folyamatának felelősségét vállalta fel az adventista oktatás, és tartja ezt legfőbb prioritásának minden egyházi iskolánk. Ezt az eszmét vallja a Cernicai Adventus Egyetem is, különösen ezekben az időkben. Napjainkban a világi, ateista oktatás rendszerezetten rombol le bármiféle arra irányuló motivációt, hogy az egyén higgyen Istenben. A fiatalokat arra tanítják, hogy Isten létezése ellen érveljenek. Eközben mi, a cernicai egyetemen továbbra is Istentől kérünk bölcsességet és erőt ahhoz, hogy a fiatalokat segíthessük Hozzá hasonlónak válni, hogy megállhassanak, amikor a korszellem megpróbálja őket sablonokba, különböző társadalmi és digitális hálózatokba sorolni. Az adventista oktatás a létezése és a célkitűzései által hirdeti, hogy „a nevelés valódi célja az, hogy visszaállítsuk az emberben Isten képmását.”¹⁰

Ez az átalakulás a Szentlélek ereje által valósítható meg (Jn 3), Isten és ember együtt munkálkodása révén. Isten felkínálja az alkalmakat és az eszközöket, beleértve az oktatási rendszert is, az viszont már egyénenként tőlünk függ, hogy mindezt miként használjuk fel. Addig fog folytatódni ez a munka, amíg Jézus eljön, sőt, szoros viszony van a munka és ama esemény között, mivel „Krisztus akkor jön el népéért, ha majd az Ő jellemét tökéletesen tükrözni fogja.”¹¹ ■

**NEVELÉS
ÉS JELLEM
EMANUEL
SALAGEAN**

Emanuel Sălăgean, lelkipásztor, az Adventus Egyetem kommunikációért és hivatalos kapcsolatokért felelős igazgatója

1. Az egyik több millió példányszámú eladást elért könyv szerzője a következőket állítja: „Mi vagyunk azok, akik kitaláltuk Istent a mi képünkre és hasonlatosságunkra – és nem fordítva.” Következésképpen a szerző meggyőződése, hogy az összes vallási forma egyfajta „spiritualista humanizmus” szintjére redukálható, amely bármely személyben, erőben vagy isteni formában képes hatástalanítani a hitet. Más szóval csupán az számít, amit az ember megtehet, mivel a vallás is az emberi értelem egyik szüleménye. Reza Aslan: *Dumnezeu o istorie umană*, (román nyelvre fordította. Andreea Eșanu), 15. o.
2. Napjainkban nagyon sok gyermek a játékfilmek és az internet hatására szeretne Batman, Superman, Barbie-baba, Pókember vagy akár zombi lenni. Az ifjakat és a serdülőkorúakat, mint ahogy számos felnőtt is inkább az foglalkoztat, hogy alkalmazkodjanak a plasztikai sebészet vagy a kozmetikai ipar által promovált tendenciákhoz. Megemlítjük, hogy csupán 2017-ben a plasztikai sebészet terén jegyzett bevételek meghaladták a 8,6 milliárd eurót, a kozmetikai ipar pedig évenként több tízmilliárd euró bevétellel számol, és máris megértjük, mekkora nyomás nehezedik az egyénre, hogy alkalmazkodjon az emberek által elé állított modelleknek. Vagy érdemes-e még megjegyeznünk, hogy egyre többen készíttetnek maguknak tetoválást, vagy rakatnak magukra különböző testékszereket? Egy ilyen extrém példa Rolf Buchholz IT szakértő, aki a rekordok könyvébe is bekerült a testébe helyezett nagyszámú piercingnek és különböző „szépsészeti” beavatkozásoknak köszönhetően. <https://www.libertatea.ro/stiri/453-de-cercei-infipti-tot-corpul-rolf-buchholz-barbatul-cu-cele-mai-multe-piercinguri-din-lume-2429522>
3. Allan Bloom: *Criza spiritului American*, 282. o.
4. Ellen G. White: *Értelem, jellem, egyéniség*, 1. köt., 230. o.
5. Ellen G. White: *Értelem, jellem, egyéniség*, 1. köt., 238. o.
6. Ellen G. White: *Értelem, jellem, egyéniség*, 2. köt., 558. o.
7. Pierre Manent: *Metamorfozele cetății. Eșeu despre dinamica Occidentului* (francia nyelvből fordította Mona Antohi), 11. o.
8. Michael Foucault megfogalmazásában ez a folyamat „önös technológiák” által valósul meg, amelyek „lehetővé teszik az egyén számára, hogy egymaga vagy akár mások segítségével által bizonyos számú beavatkozást végezzen el saját testén és lelkén, de a gondolatai, a magatartásai, a létezési formája fölött is, és olyan átalakuláson menjen keresztül, amely egy bizonyos fokú boldogságot, tisztaságot, bölcsességet, tökéletességet vagy erkölcs-telenséget biztosít számára.” (<https://dilemaveche.ro/sectiune/societate/articol/revolutia-oglinzii-si-nasterea-omului-postmodern>). A posztmodern ember ennek a magatartásnak a következményeként folyamatosan azzal van elfoglalva, hogy kizárólag a saját értékrendje szerinti magas fokú önképet alakítson ki, vagyis hogy ő a „legszebb”, a „legjobb” és a „legokosabb”, ezért felsőbbrendűnek érzi magát társainál, és főként az az érzése, hogy saját életének az ura.
9. „A keresztyén élet nem a régi módosítása vagy továbbfejlesztése, hanem a természet átalakulása” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 172. o.)
10. Ellen G. White: *Bizonyságtételek*, 5. köt., 322. o.
11. Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, 69. o.

AZ EGÉSZSÉG – AZ ÖRÖMTELJES ÉLET KERETE

**AZ EGYEDÜLI
FORRÁS, AMI
MINDIG IDŐSZERŰ
MARAD AZ EGÉSZ-
SÉGRE VONAT-
KOZÓ ELVEK
FELFEDEZÉSÉBEN,
AZ MAGA ISTEN.**

Az egészség volt és lesz mindig is az embert meghatározó legbensősebb érték. Lehet, hogy nem tudsz zongorázni vagy hegedülni, talán nem értesz a teniszhez vagy a labdarúgáshoz, vagy bizonyos szerszámok használatához, azonban ezek közül egyik sincs hatással a jólétedre, mivel az értékek ilyes fajta kifejezésének a hiánya csupán egy-egy külső tényező, nem a lényedet képviseli.

Az egészség benned, a testedben és az elmédben van. A „Mens Sana in Corpore Sano” (Ép testben ép lélek) nem csupán egy latin mondás, hanem a kezdetben Isten által teremtetett kapcsolatrendszeri mechanizmusnak a leírása. Később Jézus mindezt így magyarázta: „A testnek lámpása a szem: ha azért a te szemed őszinte, a te egész tested is világos lesz; ha pedig a te szemed gonosz, a te tested is sötét” (Lk 11:34).

Az ember felfedezte az emberi testet alkotó összes kémiai elemet, sikerült egymáshoz illeszteni azokat, és bár mindenik a helyére került, mégsem született meg a mozgás vagy az érzékelés, mivel nincs benne az, amit a Biblia az Isten által az emberbe helyezett „élet lehelete” névvel illet.

Az Egészségügyi Világszervezet meghatározása szerint az egészség „egy testileg, értelmileg és társadalmilag teljes mértékben előnyös állapot, és nem csupán a betegség vagy a fogyaték hiányát jelenti.” A meghatározáshoz később toldották hozzá „a társadalmilag és gazdaságilag termékeny életre való képesség” fogalmát. Az orvoslás (latinul: ars medicina – a gyógyítás művészete) a biológiai tudományok egy olyan ágazata, amelynek célja az egészség megőrzése és helyreállítása, és amely ezeknek a céloknak az elérése érdekében kutatja az élet fizikai, kémiai és biológiai folyamatait, a szervezet különböző szerkezeit és funkcióit, a betegségek kialakulásának okait és mechanizmusait, a kórisme meghatározásának, valamint a betegségek kezelésnek és megelőzésének módjait.

Az ember mindig is felelősségteljesen tekintett az egészségre. Arisztotelész mondta: „Az egészség a test legértékesebb tulajdonsága.” Hippokratész pedig megállapította: „Az egészség az a kincs, amelyet kevesen értékelnek, bár min-

denki egészségesnek születik.” Az egészségre Pál apostol is komolysággal tekintett: „A köszöntést [egyes fordítások szerint: *egészségre vonatkozó jókívánságot*] én, Pál írom a saját kezemmel, ami ismertető jegye minden levelémnek. Így írok. A mi Urunk Jézus Krisztusnak kegyelme mindnyájatokkal! Ámen” (2Thes 3:17).

Az idők során rengeteg fejlődés, de ugyanakkor félreértés is kellett ahhoz, hogy az orvostudomány megértse a fiziológiai és fizioopatológiai folyamatokat. Azonban az egyedüli forrás, ami mindig időszerű marad az egészségre vonatkozó elvek felfedezésében, az maga Isten. Ő már kezdetben meghatározta az ember étrendjét; Ábrahám imájára válaszolva meggyógyította Abiméleket, hogy a felesége és a szolgálói is gyermeket szülhessenek; Izraelnek már nemzetté formálása előtt kinyilatkoztatta az egészség elveit és szabályait, amelyek napjainkig érvényben vannak.

Az egészség elsősorban Isten akarata iránti engedelmességet jelent. 1Móz 17:12 versében találjuk az akkor 99 éves Ábrahámnak adatott isteni parancsot: „Nyolcnapos korában körülmetélsék nálatok minden férfigyermek nemzedékeiteknél.” Felmerül a kérdés, hogy miért a 8. napon, miért nem korábban vagy később? Az újszülöttek fiziológiájára vonatkozó legújabb kutatások legalább két okát tárják fel annak, hogy a körülmetélés miért javasolt a nyolcadik napon. Először is, az újszülött szervezete ezen a napon választja ki a legtöbb K-vitamint, amely különösen fontos számos, a véralvadást elősegítő protein (prothrombin, VII-, IX- és X-es faktor, C-, S- és Z-fehérje) működése szempontjából. A nyolcadik napnál hamarabb vagy később végzett körülmetélés bő vérzést okozhat, ezért nevezi a tudomány „lehetőség-ablak”-nak ezt az ideális időszakot.¹ Másodsorban pedig kiderült, hogy a 8. napon végzett körülmetélés után ritkábban fordulnak elő szövődmények, mint az egy évesnél idősebb gyermek vagy akár felnőttek körülmetélésekor. A beavatkozás késleltetésével nő a nemi betegségek – fertőzések, gyulladások, daganatok – kockázata.² Ezért javallott tehát a nyolcadik napon elvégezni a körülmetélést. És folytathatnánk a példákat.

3Móz 15:1-12 és 31. verseiben találjuk azokat a rendelkezéseket, amelyeket ragályos betegségek esetén kell alkalmazni. Isten így rendelkezett: „Aki illeti akármely embernek a holttestét, tisztátalanán lesz hét napig” (4Móz 19:11). Ezekben a 3500 évvel ezelőtt írt igeszakaszokban azonosíthatunk néhány, bárkinek a rendelkezésére álló, könnyen érthető higiéniai szabályt. Emberek millióinak lehetett volna megmenteni az életét, ha betartották volna ezt a pár egyszerű szabályt.

Íme, néhány egyszerű, de hatékony elv, amit a Biblia bizonyos betegségek terjedésének megelőzése érdekében javasol. A Biblia megfertőződés esetén az egész test lemosását javasolja, nem csupán a kezeket. Esetenként nem volt elegendő az egyszeri mosás, hanem időközönként meg kellett azt ismételni. A tisztálkodást nem lehetett megejtetni bárhol, hanem csak folyó víznél. A fertőzött személy ruháit mosás után a napon kellett megszáritani. Némely esetben még e rendelkezések betartása mellett is „tisztátalannak” (fertőzöttnak) nyilvánították a fertőzött személyt, ezért egy bizonyos ideig karanténba kellett vonulnia, mivel feltehetően a betegség kórokozójának hordozója volt. Ha a kitűzött idő lejártá után nem jelentek meg a betegség tünetei, akkor elhagyhatta a karantént, és visszatérhetett a mindennapi életéhez. Íme, csupán néhány egészségre és megelőzésre vonatkozó egyszerű szabály, amely azonban már olyan bonyolultabb folyamatok megértését teszi szükségessé, mint például a sterilizálás és a fertőtlenítés.

A történelem folyamán rengeteg ártatlan ember vesztette életét csupán azért, mert azok, akik az orvoslást gyakorolták, figyelmen kívül hagyták a bibliai elveket. Íme, az ókori Egyiptomból származó néhány furcsa „orvosi receptúra”: a haj szürkülésének megelőzése érdekében a hajat fekete olajban forralt, fekete borjú vérével kellett bekenni. Szintén e célból javasolták a haj csörgő-kígyó zsiradékával való bedörzsölését. A szálla kivétele után gyakran kentek a sebre gilisztavért és szamárrüléket, mivel ez utóbbi gazdag tetanusz spórákban. Különböző betegségekre pedig más-más gyógymódot írtak elő: gyíkvért, disznófogat, romlott élelmiszert, avas zsírt, szamárpátát és ürüléket, vagy különböző állatok – antilop, kutya, macska vagy pillangó – ürülékét. E gyógykezeléseket a híres egyiptomi papirusztekercs, az Eber Papirus tartalmazza. Az orvoslási útmutató Kr. e. 1552-ben, a fáraók korszakában íródott, tehát nagyjából 3500 évvel ezelőtt. Abban az időben Egyiptom az ókori világ domináns hatalmának számított az orvoslás terén. Szintén nagyjából akkoriban élt Mózes is Egyiptomban, akit Isten kiválasztott, hogy megszabadítsa a zsidó népet az egyiptomi fogságból.

Az egészségre vonatkozó üzenet hozzátartozik az advent nép azonosságához. Az egyház hivatalos megalapítása után 15 nappal Ellen White látomásban fontos elveket kapott a betegségek megelőzésére, kezelésére és

a lábadozási időszakra vonatkozóan, ami hozzájárult az életminőség javulásához és a hosszabb élethez Isten népeinek soraiban.

1848-ban Ellen White isteni kijelentést kapott arra vonatkozóan, hogy a dohány, a tea és a kávé ártalmas az egészségre, azonban az egészséges életmód további vetületeire vonatkozóan csak később kapott kinyilatkoztatást és megértést. Az első adventista egészségügyi intézményt 1866-ban alapították, ezt követte a Battle Creek-i Szanatórium 1876-ban, majd ennek példáján buzdulva több más intézmény is megnyitotta kapuit. A hírneves orvos, John H. Kellogg addig irányíthatta rendkívüli hozzáértéssel az egyház egészségügyi munkáját, amíg hű maradt hitéhez. A Battle Creek-i Szanatóriumot az Egyesült Államok elit társadalmának tagjai is felkeresték. Az, hogy az Adventista Egyház ma olyan jól szervezett egészségügyi hálózattal rendelkezik, és a legmodernebb eszközökkel és felszerelésekkel kezeli a betegeket, nagy részben a szerény, de 1863-tól kezdődően Isten által irányított kezdeteknek, valamint a törekény, beteges és képzetlen Ellen G. White által közölt isteni üzeneteknek köszönhető.

**EGÉSZSÉG
ÉS HIT
ANA-MARIA
ZANFIR**

Ellen White által kijelentett és a tudomány által igazolt elvek

A kenyeret alaposan át kell sütni. Bebizonyították, hogy a kenyérfeldolgozásnál használt sörélesztő-sejtek, amennyiben nem pusztulnak el a sütés alatt, felfalják az emésztőcsatornában található B-vitaminokat, és fontos tápanyagtól fosztják meg a szervezetet. **A vaj nagymennyiségű fogyasztása ártalmas. Nem kell kínai teát és természetes kávét fogyasztani,** mert „felkorbácsolják az idegrendszert, fejfájást, álmatlanságot, erős szívdobogást, emésztési zavarokat, remegést, sőt még rákot is okoznak”. **A testmozgásra szükség van az egészség megőrzése érdekében. Mindenben mértékletességet kell tanúsítani:** elhagyni, ami ártalmas, és mértékkel fogyasztani azt, ami jó, egészséges életet eredményez. Sok más hasonló elvvel együtt ezek a felfedezések eredményezik az egészséges életmódot és a magas életminőséget.

Ezen elvek életbeültetésének rövid- és hosszú távú előnyeit ismerte el többek között a „The Atlantic” c. folyóirat 2013-ban megjelent egyik cikke is: „Különböző szervezetekhez tartozó tudósok, mint például az Amerikai Rákkutató Társaság tagjai 1958-tól kezdődően az Adventist Health Study néven ismert kutatás során tanulmányozták az étkezés és életstílus, valamint a különböző betegségek és az elhalálozások alacsony előfordulási arányai közötti összefüggést. Lenyűgöző következtetésekre jutottak: az Egyesült Államok szintjén Loma Lindában jegyezték a születéskor várható leghosszabb élettartamot. Miközben az átlag amerikai nők esetében a várható élet-

kor 81 év, a Loma Lindában élő vegetáriánus adventista hölgyek átlagban 86 évet élnek. A Loma Linda-i férfiak körében ez az arány 76 év a 83-hoz. Loma Linda azonban nem a szabadelvű, bohém vegánok egyfajta enklávéja. Inkább az teszi kiemelkedővé, hogy tudatosan viszonyulva az egészséghöz, a világ egyik legnagyobb számú hetednapos adventista közösségének ad otthont. Ez a konzervatív keresztény közösség hite legfőbb elveként hirdeti az egészséges életmódot. Ennek tudható be, hogy a hetednapos adventista Wareham úr annyira komolyan veszi az egészség kérdését.³

Ilyen körülmények között nem kellene csodálkoznunk a statisztikákon, amelyek arra mutatnak rá, hogy az adventista férfiak körében 60%-kal alacsonyabban fordul elő a rákbetegség, mint az átlag kaliforniai lakosság körében, Loma Linda női lakosai között pedig a rák előfordulási aránya 75%-kal alacsonyabb.

A Loma Linda Egyetem szerint „a szív és érrendszeri betegségek okozta halálozások száma 66%-kal alacsonyabb a férfiak, és 98%-kal kisebb a közösségen belül élő nők esetében az átlagnépességhez viszonyítva. Ezenfelül Loma Lindában az agyvérzés okozta elhalálozások előfordulási aránya férfiak esetében 72%-kal alacsonyabb, mint a nem adventisták között. Az adventista nőknél 82%-kal ritkábban fordul elő agyvérzés okozta halálozást, mint az Egyesült Államokban élő többi nőnél.”

Az Atya kitartását szemlélve, Aki azt szeretné, hogy mai gyermekei egészségesek legyenek, és mivel minden időben igazolást nyertek az egészségre vonatkozó rendelkezések betartásának jótékony hatásai, feltevődik a kérdés: „Akarsz-e meggyógyulni?” (Jn 5:6). Itt az ideje, hogy beszéljünk másoknak is az egészségről... de nem mint új tanításról, hanem annak nyilvánvalóbb bizonyítékaként, hogy Jézus él, és képes üdvözíteni mindazokat, akik tiszta szívvel hívják Őt.

Itt az ideje, hogy megvizsgáljuk, hol is tartunk, és milyen áldásokkal vagy akár kockázatokkal jár egy-egy magatartásunk, szokásunk. Minél inkább foglalatossá válik az Ő szőlőjében való munkálkodással, annál inkább megerősödik a hivatástudatunk azoknak az öröme által, akik felfedezték az életet, és győztek a Bárány nevében, hiszen Ő ad értelmet mindannyiunk életének.

„Lőn pedig az esztendő fordulásakor, amikor a királyok hadba szoktak menni, elküldé Dávid Joábot és az ő szolgálait ő vele, és mind az egész Izráelt, hogy elveszessék az Ammon fiait, és megszállják Rabba városát; Dávid pedig Jeruzsálemben maradt” (2Sám 11:1). Itt az ideje, hogy a béke és az élet nevében csatába induljunk. Azért a béke nevében, hogy az emberek meghallják és elfogadják a hármasságyi üzenetet. Te is velünk tarthatsz. De

ha azt gondolod, hogy neked jobb Jeruzsálemben maradnod, előbb-utóbb feltűnik majd egy Bethsabé, aki sokkal szebbnek tűnik majd bármely mennyi ígéretnél, s akkor a jutalomról a tekintet a bűn pillanatnyi gyönyöre felé fog fordulni. Itt Bethsabé az összes függőség metaforája, kezdve a munkától, a művészeteken, a szerelmen, a kábítószereken át mindaddig, ami Jeruzsálemben tarthat téged, miközben... „az Isten ládája, Izráel és Júda nemzetsége sátorokban laknak, és az én uram Joáb, és az én uramnak szolgálói a nyílt mezőn táboroznak: hogy mennék én be az én házamba?” (2Sám 11:11). Mindennek megvan a maga ideje. Boldog az az ember, aki felismeri az időket.

Jézus Krisztus egyik példázatában beszél a magvetőről, aki a mag egy részét az útszélre, másik részét kövek vagy tövisek közé, míg a fennmaradó részt jó földbe veti, és ez utóbbi helyen gazdag termést arat. A mag Isten Igéje, jelen esetben az egészségre vonatkozó üzenet, a föld pedig az életünk. Vannak az életünknek olyan területei, amelyek jó földként gazdag termést hoznak. Viszont vannak még olyan útszéli szokások – például a pihenésre vonatkozó szabályok – amelyeket a mulandó érdekek madarai elragadnak. Ilyenek például a játékfilmekkel vagy számítógépes játékokkal elpazarolt éjszakai órák, amiknek az egészségünk fizeti meg az árát. Mások pedig kövek közé esnek. Ilyenkor szeretnénk egészségesebben élni, de amikor stressz ér, általában túlságosan fáradtnak érezzük magunkat, vagy elkezdjük korlátozásként felfogni az életünkre vonatkozó szabályokat, így visszaesünk a száraz, változásoktól mentes sziklák közé. De lehet, hogy még maradt egy kis föld, ahol hagyjuk megteremni a tövist, s bár elfogadjuk az egészséges életelveket, a körülmények hatására, a barátok vagy a családtagjaink nyomására fokozatosan feladjuk ezeket.

Amikor kísértések érnek, amikor úgy tűnik, hogy gondok, kételyek és sötétség öleli körül a lelkünket, nézzünk arra a pontra, ahonnan utoljára ragyogott ránk a fény. Nyugodjunk meg Krisztus szeretetében és oltalmazó gondviselésében, és fogadjuk meg Péter tanácsát: „Köszöntések egymást szeretet csókjával [más fordítások szerint: *Kívánjatok egészséget egymásnak*]. Békesség mindnyájatoknak, akik Krisztusban vagytok” (1Pt 5:14). Ámen. ■

Dr. Ana-Maria Zafir, igazgató, Egészségügyi Osztály, Romániai Unió

AMIKOR KÍSÉR-
TÉSEK ÉRNEK,
ÉS ÚGY TŰNIK,
HOGY GON-
DOK, KÉTELYEK
ÉS SÖTÉTSÉG
ÖLELI KÖRÜL
A LELKÜNKET,
NÉZZÜNK ARRÁ
A PONTRA,
AHONNAN UTOL-
JÁRA RAGYOGOTT
RÁNK A FÉNY.

1. Serekara Gideon Christian, „Haematological Basis of 8th Day Male Child Circumcision in The Holy Bible”, *Sokoto Journal of Medical Laboratory Science*, 2017. szeptember.
2. Brain J. Moris: „A 'snip' in time: what is the best age to circumcise?” *BMC Pediatrics*, 2012. február 28.
3. Emily Esfahani Smith: „The Lovely Hill: Where People Live Longer and Happier”, *The Atlantic*, 2013. február 4.

A TÓRA HITELESSÉGE ÉS TÖRTÉNETISÉGE (II)

TÖBB NÉV – TÖBB FORRÁS?

A modern ateológia szerint az istenség több nevének (főleg a Jahwé és az Elohim neveknek) a használata Mózes öt könyvében annak a bizonyítéka, hogy nem Mózes a Pentateukhosz szerzője, hanem hogy több forrásból és különböző korszakokból származó írásról van szó. Vizsgáljuk meg a tényeket.

Az Isten megnevezésére leggyakrabban használt szó a héber Bibliában az *Elohim* (isten, istenség: 5Móz 10:17), amely több mint 2600-szor jelenik meg a Szentírásban, nagyon gyakran isteni név helyettesítőjeként (1Móz 1:1, 3). Ennek a „névnek” egy archaikus változata az *El* (istenség, hatalom), amely mintegy 240-szer jelenik meg a Bibliában, legfőként a költői szakaszokban. Jelen van az *Eloah* vagy az *Elah* forma is (több mint 150-szer) Jób, Dániel és Ezsdrás könyvében. Ezek Isten arab megnevezésének (*Ilah* vagy *Allah*) héber, illetve arám változatai.

A különböző népek hívei az igaz Istenre utalva az *el-Elyon* (a kánaáni dialektusokban), az *Elyonin* vagy az *'Illa'á* (arám nyelven), illetve a *Hypsisistos* (görög nyelven) neveket használták, amelyek jelentése: a Fennvaló, a Magasságos, a Legfelsőbb Lény, akit időnként a menny Istenének vagy az istenek Istenének is neveztek¹.

Egy másik, patriarchális korszakból örökölt név, amellyel Isten Ábrahámnak bemutatkozott, az *El-Saddai*, amelynek valószínű jelentése a „Mindenható”, és 48-szor jelenik meg a héber Bibliában, az archaikus és költői irodalomban².

Mózesnek és Izrael népének Isten a szent *Jahwé* névvel nyilatkoztatta ki magát (Aki volt, van és lesz: 2Móz 3:14). Ez a név 6828-szor jelenik meg a héber Bibliában, s amit a tanult zsidók a keresztény korszakban másképpen vokalizáltak, hogy *Adonáiként* (az Úr) vagy *Elohimként* (Isten) olvassák³. *Jahwé* Izrael Istenének egyedüli neve, amelynek kiejtését a rabbik a görög-római korban – halálbüntetés fenyegetése mellett – megtiltották⁴.

Isten emlékeztette Mózeszt: „Az Isten pedig szóla Mózeshez és monda néki: Én vagyok az Úr. Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak úgy jelen-

tem meg mint mindenható Isten, de az én Jehova nevemen nem voltam előttük ismeretes” (2Móz 6:2-3). Mindazonáltal a Jahwé név írott formában is megjelenik, már 1Móz 2-től kezdődően, a Kivonulás könyvében lejegyzett kinyilatkoztatás pillanatát megelőzően, ami arra mutat rá, hogy Mózes (vagy Józsué?) később a Teremtés könyvébe is beillesztette Izrael szabadító Istenének nevét. Így a név visszaható módon is használva van, egyszerű (*Jahwé*), vagy összetett formában (*Jahwé Elohim*).

A héber Bibliában az Isten nevei a körülményektől és a könyv sajátosságaitól függően jelennek meg. Ki hinné azt, hogy e két gyakori név a Szentírásban – amit együtt (több mint 900 alkalommal) és külön-külön is használnak a Biblia írói – különböző forrásokra vezethető vissza?

További problematikus nevek a Szentírásban

Isten hegye 35 alkalommal a Sínai hegy, 17 ízben viszont a Hóreb, mind Mózes öt könyvében, mind a Szentírás többi részében. Arra kellene ebből következtetnünk, hogy ezek a földrajzi helynevek két külön forrásból származnak? A Sínait nyugodtan lehetett volna Hórebnek („pusztaság”) is nevezni, ahogy a Hermont is néha Szirjonnak vagy Szenírnek nevezték (5Móz 3:9). A különböző nevekre sokszor az a magyarázat, hogy különböző népektől származnak, viszont ugyanarra a földrajzi helyre vonatkoznak (1Krón 5:23; Énekek 4:8).

Mózes apósa kezdetben Réhuelként van megnevezve (2Móz 2:18; 4Móz 10:29), de a későbbiekben gyakrabban tűnik fel a Jetró névvel (2Móz 3:1; 4:18; 18:1–12). Miért is csodálkozzunk azon, hogy Réhuelnek van egy vezetői neve is (Jeter vagy Jetró, 2Móz 4:18), mivel a *yéther* (archaikus változatában *yatru*) szó jelentése „kiválóság” és „íjhúr”⁵.

Különböző forrásokra utalnának ezek a különböző nevek? Számos bibliai szereplő van, aki-

**BIBLIAI
ANAKRONIZMUSOK
FLORIN
LAIU**

nek két-három neve is volt: Ézsau maga Édom (1Móz 36:1), Jákob maga Izrael (1Móz 32:38; 35:10; 47:31; Mik 3:9), József maga Cafenát-Pahneákh (1Móz 41:45), Hósea maga Józsué (4Móz 13:9, 17), Gedeon maga Jerubbaál (Bír 6:32; 7:1; 9:57)⁶, Salamon maga Jedidja (2Sám 12:24–25), Dániel maga Baltazár (Dán 4:5), Haddassa maga Eszter (Eszter 2:7), és a listát folytathatnánk.

Hasonló epizódok – különböző források?

Isten kimenekítette Ábrahámot a városok veszélyes környezetéből, és a pátriárka rettenetes képet alkotott a kor társadalmának gonoszságáról. Hogy mentse a bőrért, rávette Sárát, hogy egy kockázatos igazságot mondjon el, mely az igazán fontos igazságot rejtette. Előbb Egyiptomban kerül sor erre (1Móz 12:11–20), majd 24 év múlva a filiszteusok lakta Gérárban (1Móz 20:1–18). Később Izsák is hasonlóképpen jár el, ugyancsak a gérábeli filiszteusok körében (1Móz 26:7–16).

A kritikusok szerint e három epizód ugyanannak a legendának a három változata, mely három különböző forrásból származik. Csakhogy a három hasonló történet között jelentős különbségek is vannak. Olyan szokatlan lenne, hogy valaki kétszer ugyanazt a hibát kövesse el a felebarátaival való kapcsolatában? Elképzelhetetlen, hogy a fiú megismételje apja tévedését 60 év elteltével? A szerző világosan fogalmaz: Ábrahám kezdetben egyezséget kötött Sárával, hogy ne mondja el, hogy házastársi viszony van közöttük, amiben benne rejtett e túlélési stratégia újbóli alkalmazásának lehetősége (1Móz 20:12–13).

Az egyedüli dolog, ami nehezen érthető ebben az igaz történetben az, hogy Sára még 60 éves – sőt 84 éves – korában is szép asszony volt. A Rebeka esetén nem csodálkozunk, hisz ő alig volt 40 éves, amikor Gérár földjén éltek. Mindazonáltal nem lenne bölcs dolog elsietnünk a következtetések levonását. Ezeket a hozzávetőleges számadatokat összefüggésbe kell helyoznunk a Bibliának a pátriárkák szokatlan életére vonatkozó számadataival.

Az özönvíz előtti pátriárkák életük 100. éve körül váltak alkalmassá a házasságkötésre, és még az 500-as éveikben is nemzőképesek voltak, és életük elérte a 800-900 évet is. Ábrahám és Sára közvetlen felmenői 30 éves koruk után váltak csak családalapításra alkalmassá és nemzőképessé, és az életük hossza a 150 évet is elérte, de voltak, akik 400 évet is éltek abban a korban (1Móz 11:10). Sáráról azt találjuk feljegyezve a Bibliában, hogy 90 évesen érte el a változás korát (1Móz 17:17; 18:11). Valószínű, hogy éppen e megállapítás nyomán – mintegy 13 évvel ezelőtt – vette rá Sára kétségbeesésében Ábrahámot, hogy a szolgálólányával háljon, hogy az gyermeket szüljön neki, a kor törvényei szerint (1Móz 16:1–3; 17:25).

Ezek a rendkívül érdekes bibliai adatok azt sugallják, hogy a több mint 80 éves Sára annyira szép lehetett, mint egy mai 45 éves nő, ami egyáltalán nem lehetetlen, ha elfogadjuk a Genézis könyvének többi adatait.

Az anakronizmusok illúziója

A kritikusok állítólagos történelmi és nyelvészeti anakronizmusokra hívják fel a figyelmet Mózes öt könyvében. Az anakronizmus időrendi rendellenességet jelent. Például: anakronizmus azt állítani, hogy Mihály vitéz szerette a puliszkát, ugyanis a kukorica legkevesebb 80 évvel a vajda halála után jelent meg a Román Fejedelemségek területén.

Ugyanebben az értelemben, Mózes nem írhatta meg önnön halálát 5Móz 34. fejezetében, hiszen nem próféciai kijelentésről van szó, hanem történelmi leírásról: „És nem támadott többé Izraelben olyan próféta, mint Mózes, akit ismert volna az Úr színéről-színre mindazokban a jelekben és csudákban...” (5Móz 34:10–12). Vagy amikor a zárójeles részt olvassuk 4Móz 12:3 versében – „(Az az ember pedig, Mózes, igen szelíd vala⁷, minden embernél inkább, akik e föld színén vannak)” –, elhihetjük-e azt, hogy maga Mózes írta volna le mindezt?

E példák bizonyítják, hogy a Pentateukhoszt nem kizárólag Mózes írta, s hogy ez nem az általa hagyott formában maradt ránk. Halála után Isten más emberei szerkesztőként kiegészítették a szöveget jegyzetekkel, pontosításokkal. És ez nemcsak az én véleményem. Már az ókorban voltak rabbik, akik szerint Mózes öt könyvének utolsó fejezetét Józsué írta.

A középkorban egyes zsidó tanítók megjegyezték, hogy a Teremtés könyve 12:6b; 22:14b; vagy 5Móz 3:11 szakaszát nem írhatta Mózes, sokkal inkább Józsué, vagy más, későbbi író a feltételezhető szerző. Ezekre az állításokra Yosef Bonfils rabbi a következőt válaszolta: „Léven, hogy hiszünk a prófétaág ajándékában, és tudjuk, hogy a próféták szavai igazak, mit számít az, hogy ezeket a részleteket Mózes jegyezte le, vagy valamely másik próféta?”⁸

Valóban, néhány megjegyzés és magyarázat utólag lett hozzáadva a héber szöveghez. Mózes nem írhatott a kánaánitáknak az országban való lakozásáról múlt időben (1Móz 13:7). Továbbá Edom uralkodóinak listáját 1Móz 36:31–43 szakaszában – amely megismétlődik 1Krn 1:43–54 verseiben – nem lehetett közzétenni az izraelita királyság kora előtt, amikor is Edom izraelita tartomány lett, és a zsidóknak lehetőségük volt hozzáférközniük az edomiták történelmi krónikáihoz. Mózes könyve felelős szerkesztőinek – Sámuelnek, Nátánnak, Ézsaiásnak, Ezsdrásnak – lehetőségük volt az alábbi pontosítások megtételére:

1. Dán = Lesem városának aktualizált neve (1Móz 14:14; 5Móz 34:1 – vö. Józ 19:47; Bír 18:7, 14, 27, 29).
2. „Azaz Hebronban” = Kirját-Arba városa nevének kiegészítése (1Móz 23:2; 35:27; Józ 15:13, 54; 20:7; 21:11 – vö. Józ 14:15; Bír 1:10).

Ezek tényleg anakronizmusok, ha valóban azt állítjuk, hogy Mózesen kívül senki sem írt a Pentateukhoszba. De ha elfogadjuk, hogy egyes másodlagos közbelépéseket (jegyzeteket, pontosításokat, kiegészítéseket) felelős

emberek később is beékelhettek a szövegbe, akkor nincs többé gond, és ezek az anakronizmusok sem kérdőjelezik meg Mózes szerzőségét.

Nincsenek közvetlen bizonyítékaink egy ilyen távoli korszakból arra vonatkozóan, hogy kik a Pentateukhosz könyveinek kiegészítői, de figyelembe véve a következő tényeket, csakis ez lehet az anakronizmusokra a magyarázat:

1. A későbbi időkben jól dokumentálhatóak az antik szövegek (beleértve a Biblia szövegeit is) kiegészítései (vö. Péld 25:1).
2. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a Biblia azon ismételt kijelentéseit, melyek szerint Mózes a Pentateukhosz fő szerzője⁹.
3. A látszólagos anakronizmusok ellenére Mózes öt könyvének héber nyelve és történeti jellege lenyűgöző hitelességű. Egészséges gondolkodású ember nem fogadhatja el a Pentateukhosz kései, kivonulás utáni politikai propaganda szerepet betöltő, mitológiai szövegként való megjelenését, amint azt a romboló kritika hívei állítják.

A zsidók, a héber nyelv és az írástudás

A kritikusok szerint továbbá a Biblia által megjelölt időben (Kr. e. 1400 körül) még nem voltak zsidók, és héber írás sem létezett. Csakhogy a „zsidó” megnevezés a Kr. e. 2150–1975 között élt Ábrahám előtt is létezett. Az *’ibhri* (eberit, „héber”, „zsidó”) név a Héber tulajdonnévből származik. Héber Ábrahám távoli őse volt (1Móz 10:21; 14:13), és a nevet magát Héber azon leszármazottai viselték, akik megtartották a Teremtő Isten kultuszát.

Ami pedig a nyelvet illeti: tudvalevő, hogy a nyelvek különböző külső hatásoknak köszönhetően változnak, sőt, külső hatások nélkül is átalakuláson mennek keresztül. Ábrahám, amikor elhagyta Ūr városát, nem beszélt héberül, minden valószínűség szerint egy sémi dialektust használt, a helybéli sémiták nyelvét, az akkád nyelvet. Háránban felvette a helyiek nyelvét, ami szintén egy sémi dialektus volt, az arám nyelv egy archaikus változata, Kánaánban pedig a hamita eredetű kánaániták nyelvét tanulta meg, amely ugyancsak sémita nyelv volt. A zsidók tudatában voltak annak, hogy „Kánaán nyelvén szólnak” (Ésa 19:18).

Tény, hogy az archeológia által feltárt feliratok viszonylag kései nyelvemlékek, de ez még nem jelenti azt, hogy a zsidók nem tudtak írni az azt megelőző időkben. A régi monumentális feliratok mellett (5Móz 27:8; Józs 8:32), amelyek nem maradtak fenn, valamint a Szövetség Táblái mellett (amelyekről Jeremiás óta semmit sem tudunk; Jer 3:16) a zsidók megörökölték a papirusz tekercsekre (ritkán bőrdarabokra, romlékony felületekre) írt Szentírást, amely csakis ismételt másolások útján maradt fenn a századok folyamán. A Holt-tenger partján több mint 2000 éves, agyagedényekben őrzött írásokra találtak a régészek, ami kivételes ajándék az utókor számára.

Kr. e. 1200 és 500 között – és alkalmanként később is – a zsidók a kánaánita (paleo-héber) ábécét használva írtak, és a régészek találtak is ilyen feliratokat, tekercseket. Kr. e. 1200-at megelőzően Kánaánban főként a szinaitikus ábécét alkalmazták, amelyet Egyiptomban találtak fel Kr. e. 1600 körül. Mindezidáig még nem fedeztek fel olyan „héber” feliratokat, amelyeket ezekkel az írásjelekkel jegyeztek volna le, de mindenesetre ez volt az az ábécé, amelyet Mózes és Józsué is használt, és még az sem lenne meglepő, ha azt állítanánk, hogy a Kr. e. 1875 és 1445 között Egyiptomban élő zsidók találták fel az ábécét, ezt a forradalmi kommunikációs eszközt.

Naivítás lenne azt hinni, hogy a bibliai héber egy egységes nyelv Ádámtól Jézusig, majd Ben Gurionig. Bizonyos feltételek fenntartották ezt az illúziót. A Mózes öt könyvének hébere irodalmi modellt vált a Biblia következő írói számára, és a perzsa korszak egyes prófétái (Aggeus, Zakariás, Malakiás) erőfeszítéseket tettek arra, hogy a száműzetés előtt élő próféták nyelvén írjanak. Majd a szöveg végső „szabványosítása” – amelyet a mászoríták végeztek el a keresztény korszak elején – messzemenőlegesen egységesítette a héber Biblia nyelvezetét, s így első ránézésre Mózes öt könyvének nyelvezete nagymértékben hasonlít az 1000 évvel később született írások nyelvezetéhez¹⁰.

A látszólagos egységesség ellenére szaktanulmányok bizonyítják, hogy a bibliai héber nem egységes nyelv. A Sámuel és a Királyok könyvének nyelvezete régebbi a Krónikák nyelvezetéhez képest. Ezékiel hébere a változás korának jeleit mutatja: „félúton van Mózes harmadik könyvének hébere és a kései héber nyelv között. Jób könyvének nyelvezete pedig olyan jellegzetességeket tartalmaz, amelyek egyedül Mózes Tórájában találhatók meg. Vajon semmit sem jelentenek ezek a különbségek?

A Pentateukhosz régiségét alátámasztó további érvek

Mózes öt könyve számos az ókori egyiptomi nyelvből kölcsönvett – a gyakorlati élet területéről származó – szót tartalmaz¹¹. Ennek ellenére az egyiptomi nyelvi környezet az ott tartózkodás 430 éve alatt sem befolyásolta a héber nyelv szerkezetét, ami azzal magyarázható, hogy a zsidók a Nílus torkolatánál, a Gósen földjén éltek, viszonylag elszigetelten.

Az egyiptomi befolyás a nevek használatában is megnyilvánult: Aszenáth („Neit istennőhöz tartozó”, 1Móz 41:45), Harnéfer („Húrus isten jóságos”, 1Krn 7:36), Fineás („a vasszínű”, „a fekete”), Potifera („akit Ra isten adott”), Cafenát-Pahneákh („az élő Isten az én táplálék-készletem”), stb.¹²

A helységneveket (Pitom, Coán, Ramszesz) leszámítva – amelyek értelemszerűen egyiptomi nevek –, a „fáraó” titulusa (*par’ó*), a *naftuhimok*ra (a Nílus torkolatában élő egyiptomiakra) és a Patrosz földjére (felső Egyiptomra) való utalások az egyiptomi nyelvből kölcsönvett szavak. A Nílus egyiptomi neve *ȝḥw* névváltozatban olvadt be

a héber nyelvbe, ahol köznévként, „folyó”, „csatorna” jelentéssel használták. Mózes öt könyvében egy sor olyan archaikus szót, kifejezést találunk, amely egyedül a Jób könyvében tűnik fel a Bibliában¹³. Ez a tény mit sugall önöknek?

Egy másik nyelvészeti érv Mózes öt könyvének hitelessége és régisége mellett a teoforikus nevek képzése, használata¹⁴. Mózesig és Józsuéig a Pentateukhoszban található kevés teoforikus nevet az *El*, a *Saddai* és a *Cúr* (Szikla) isteni nevekből képezték. A Biblia később keletkezett szövegeiben továbbra is előfordulnak az *El* szótaggal képzett személynevek, ezek ugyanis egyetemesen sémi vonatkozású szavak, a *Saddai* (Hatalmas) és *Cúr* (Szikla) jelentésű nevekkel azonban a Szentírás későbbi könyveiben nem alkottak többé összetett személyneveket.

A Pentateukhoszban nem találunk olyan teoforikus neveket, amelyeknek egyik összetevője a *Yahu* név¹⁵, a királyság korszakában keletkezett szövegekben viszont annál inkább. A jelenség azzal magyarázható, hogy a *Yahwé Təḥaot* (A seregek Ura)¹⁶ kifejezés először Sámuel korában jelenik meg (1Sám 1:3, 11).

További bizonyítékok az év hónapjainak eltérő megnevezései. A Pentateukhoszban és a száműzetés előtti írásokban kizárólag csak a hónapok archaikus, kánaánita eredetű nevei tűnnek fel: *Abib* (I), *Ziw* (II), *Etanim* (VII), *Bul* (VIII); a Babilon utáni korszakban keletkezett könyvekben viszont az új megnevezések, amelyek ma is használatosak a zsidó naptárban: *Niszán*, *Sziván*, *Elul*, *Kislew*, *Tebet*, *Adar*.

Mindezek a technikai jellegű részletek azt igazolják, hogy a Mózesnek tulajdonított írások valóban olyan régiek, mint amire a tartalmuk nyomán következtetni lehet, és érdemes komolyan vennünk őket – nemcsak a hit, hanem az egyetemes történelmi pontosság szempontjából is. Sokkal könnyebb egyesek számára elutasítani Mózes Törvényének történetiségét, mint gondosan, éveken át kutatni ezt a kérdéskört. A hit szempontjából azonban szükség van az elővigyázatosságra, ami viszont nem áll a fáradságos munka nélkül mindent tudni akaró, siető ember rendelkezésére. ■

Florin Lăiu, nyugdíjas bibliaoktató

1. 1Móz 14:18-20, 22; 4Móz 24:16; 5Móz 32:8; 2Sám 22:14; Zsolt 7:18; 9:3; 18:14; 21:8; 46:5; 47:3; 50:14; 57:3; 73:11; 77:11; 78:17, 35, 56; 82:6; 83:19; 87:5; 91:1, 9; 92:2; 97:9; 107:11; Ésa 14:14; Péld 3:35, 38; Dán 2:18-19; 3:31, 26/93; 4:11/14, 21/24, 31/34, 31/37; 5:1; 7:18, 22, 25, 27; Mk 5:7; Lk 1:32, 35, 76; 6:35; 8:28; ApCsel 7:48; 16:17; Zsid 7:1. Ez a név jelenik meg a legtöbbször a költői szakaszokban és az istenismeret leíró apokrif iratokban: Ezsdrás 1. könyvében, Judit és Tóbiás könyvében, Makabeus 2. és 3. könyvében, Sirák könyvében. Ez a szuperlatívusz az „egék (mennyek) Istene” (1Móz 24:3; Jón 1:9; Zsolt 136:26; Dán 2:19, 37, 44; 2Krn 36:23; Ezsd 1:2; 5:12; 7:23; Neh 1:5; 2:20; Jel 16:11), vagy az „istenek Istene” formában is megjelenik (5Móz 10:17; Zsolt 136:2; Dán 2:47).
2. A rabbinikus értelmezés szerint a *Saddai* név jelentése: „Önmagának Elégseges”.

3. A *Jehova* név a reformáció előtti katolikus teológiában jelent meg, és a YHWH (Yahwé) szent név téves olvasata, az *Adonay* név magánhangzóinak felhasználásával.

4. 3Móz 24:11, 16 verseiben a *naqab* ige szerepel, amelynek itt ugyanaz a jelentése, mint Péld 11:26 versében, mégis a zsidók a „nevez” (Septuaginta) vagy a „kiejt” (Targum) igékkel fordították. Egyes zsidók által kiadott angol nyelvű Bibliákban is ezek az igék szerepelnek (TNK, JPS 1985), de hasonló a helyzet bizonyos keresztény fordításokkal is: az arám Biblia, vagy a Septuagintából fordított Bukaresti Biblia (1688). A Név kiejtése kerülésének gyakorlata bevett szokás volt a judaizmusban. Az Újtestamentum szerzői is alávetették magukat ennek a gyakorlatnak, hogy ne botránkoztassák meg a zsidókat, de azt is figyelembe vették, hogy az evangélium minden néphez szól, mégpedig görög nyelven, amelyben a szent névnek semmilyen jelentése nem volt, és amelyet nehéz volt leírni és helyesen kiejteni. Innen származik a keresztények azon szokása, hogy utánozzák a zsidó gyakorlatot, behelyettesítve a szent Yahwé nevet az „Úr” vagy az „Isten” névvel, az illető nyelvek specifikumának függvényében. Kevés keresztény Bibliában van átírva Jehovára a Yahwé név (I. Károly/Nitzulescu, 1921; New Jerusalem Bible, 1985).

5. Úgy tűnik, hogy ez a név/titulus az elsőszülöttet jelölte: Bír 8:20; 1Krn 2:32; 4:17. 1Móz 49:3 versében Rúbent Jákob költőien „elsőszülöttem”-nek nevezi (*yether*).

6. 2Sám 11:21 versében héberül Jérubbošetnek van nevezve, ami annak a zsidó írói gyakorlatnak a maradványa, hogy a Baál nevet Bóset vagy Beset névvel (szégyen) helyettesítették. A Septuagintában 2Sám 11:21 versében a Jerubbaál név szerepel. Ugyanez a jelenség megismétlődik az Esbaál / Isbóset (1Krn 8:33, 39; 2Sám 2:8), vagy a Meribbaál / Mefibóset (1Krn 8:34; 9:40; 2Sám 4:4; 9:6, 12) nevek esetében is.

7. 'Anaw (héber) = alázatos. A héber szó jelentésmezőjébe tartozik a „szelidség” is, de a legjobb fordítások a „szerénység”, „alázat”, „alázatos-ság” szavakat használják: „très humble” (TOB), „very humble” (NRS), stb.

8. John Barton: „Source Criticism”. The Anchor Bible Dictionary. www.ualgary.ca/~eslinger/genrels/DocHypothesis.html

9. Lásd az Adventszemle előző számát.

10. Például: a *qdš* szót, amit egykor *qudš*-ként (szentség) ejtették ki, a későbbiekben *qodeš*-ként vokalizálták; az *l* szót (Isten) pedig mindig *l*-ként.

11. Íme a legfontosabb egyiptomi kifejezések Mózes héberében: *abnē* (derék), *āhu* (nádas), *āhlāmā* (vörös/lila jáspis), *ēfā* (véka), *fi* (hajó), *góme* (papirusz), *hīn* (folyadékmérő mértékegység), *zēret* (tenyér), *harťom* (felolvasó pap, varázsló), *hōtām* (pecsét), *taba'at* (pecsétgyűrű), *téne* (kosár), *lēsem* (kékeszöld földpát), *nófek* (türkiz kő), *paḥ* (metállemez), *rūah* (alkony, 1Móz 3:8), *šittā* (akác), *šēš* (vékony len, nyérc), *tēbā* (papirusz kosár, bárka).

12. Yoshiyuki Michiki: „Egyptean Proper Names and Loanwords in North-West Semitic”, Scholars Press, Atlanta, 1999, 207–258. o.

13. Néhány a gyakori kifejezések közül: *'ēd* (gózfelhő), *āhu* (nádas), *dóbe* (erő), *abuddā* (szolgáló [csapat]), *śiāḥ* (bokor), *šēfer/šifra* (szépség), *šūf* (megsebez, szétzúz). További archaizmusok Mózes öt könyvében: *ābib* (új kékév; az első hónap neve: március/április), *bādōlah* (*budulhu*/bdelium gyanta), *gaḥōn* ([anya]méh), *zēā* (verejték), *hānik* (kiképzett szolgáló), *hargól* és *solām* (beazonosítatlan sáskafaj), *lāhat* (hőség), *naḥilim* (nagyon magas termetű emberek), *ittābōn* (kín), *rahḥēf* (lebeg), *ša'afnēz* (vegyes szálakból szőtt szövet), *šaraṭ*, *šēreṭ* (nyüzsgő; kis élőlény), *tāli* (tegez).

14. Személynevek, amelyek az istenségre utaló neveket, tulajdonságokat jelölő szavakat tartalmaznak, mint például: „El” (Elnatan, Natanael), „Saddai” (Saddajúr, Curisaddai), vagy „Yahwé” (Yahu, Yah, Yau, Yo: Natanahu/YauNatan; Hananyahu/Yauhanan).

15. Kivételt képez a Josua név (Yahušua), a valóságban azonban az elején a Hósea nevet viselte; Mózes változtatta meg a nevét (5Móz 13:8; 5Móz 32:44; 2Móz 17:9).

16. Nem egyértelmű, hogy mi a „cebaot” szó jelentése ebben a kompozícióban. Különválasztva jelenthet „seregek”-et vagy „háborúk”-at, a Yahwé névvel együtt valószínűleg Harcos / Vitéz / Győzedelmes / Küzdő jelentéssel bír. Egyes szerzők – akik szerint a Yahweh okhatározói (Aki létrehoz / a létért felel), nem pedig egyszerű igei forma (Aki van / Aki létezik), továbbá figyelembe véve azt is, hogy a „cebaot” (seregek) a csillagokra utaló gyakran használt költői kép – a Yahweh-t a „Seregek (az ég és a föld) Alkotója”-ként fordítják.

KÓDOLT ÜZENETEK

Első lépés: végezd el a szorzási műveleteket, hogy megtaláld a zárójelben levő betűknek megfelelő számokat!

Második lépés: írd be a sorokban levő számok mellé a megfelelő betűket, s így megtalálod a kódolt üzenetet, amit tanulj meg kívülről is! Sok sikert!

1. 12 27 8 18 8 21 56 81 15 42 10 10 42 42 30 10 42 48
27 63 6 18 4 56 8 27. (Jn 3:18)

----- . Jn 3:18

2. 30 42 28 81 6 30 8 12 56 14 6 8 21 28 42 10 12
27 81 10 10 36 18 14 30 30 12 28 63 21 28 48 8 10 35 42 10
4 6 54 63 6 4 30. (Ésa 25:8)

----- . Ésa 25:8

3. 15 8 56 56 12 28 4 27 12 56 14 6 15 12 10
81 6 81 27 27 45. (Ésa 26:4)

----- . Ésa 26:4

KÓDOK:

$3 \times 4 = __ (A)$; $3 \times 9 = __ (K)$; $4 \times 2 = __ (I)$; $9 \times 2 = __ (H)$; $7 \times 3 = __ (S)$;
 $7 \times 8 = __ (Z)$; $5 \times 3 = __ (B)$; $6 \times 7 = __ (E)$; $5 \times 2 = __ (N)$; $5 \times 6 = __ (L)$;
 $8 \times 6 = __ (M)$; $9 \times 7 = __ (\text{Á})$; $3 \times 2 = __ (R)$; $2 \times 2 = __ (O)$; $4 \times 7 = __ (T)$;
 $9 \times 9 = __ (\text{Ö})$; $6 \times 6 = __ (Y)$; $7 \times 2 = __ (U)$; $5 \times 7 = __ (D)$; $9 \times 6 = __ (C)$;
 $5 \times 9 = __ (\text{É})$.

**OLVASOK ÉS
FELFEDEZÉK**
**ALINA
CHIRILEANU**

Alina Chirileanu,
az Unió Gyermekosztálya
igazgatójának asszisztense

Megoldások: Kódok: A-12; K-27; I-8; H-18; S-21; Z-56; B-15; E-42; N-10;
L-30; M-48; Á-63; R-6; O-4; T-28; Ö-81; Y-36; U-14; D-35; C-54; É-45.
1. Aki hisz öbenné, el nem kárhoztik. (Jn 3:18)
2. Letörli az Úr Isten a könnyhullatást minden orcáiról. (Ésa 25:8)
3. Bizzatok az Úrban örökké. (Ésa 26:4)

SolaScriptura

☎ 0747 242 542 ✉ contact@solascriptura.ro

KURZUSOK
INGYEN, ONLINE ÉS LEVELEZÉS ÚTJÁN

AZ EGÉSZSÉGES ÉLET BIBLIAI TITKAI

Az egészség nem a véletlen műve

6 modul
a tanfolyam időtartama: 3 hónap

TÁPLÁLKOZÁSI TANFOLYAM

Mit és hogyan együnk, hogy éljünk?

7 modul
a tanfolyam időtartama: 3 hónap

AMIKOR HAZATÉR A SZERETET

Élet-transzfúzió

7 modul
a tanfolyam időtartama: 3 hónap

JÉZUS PÉLDÁZATAI

Amikor 5 + 5 = 5

3 modul
a tanfolyam időtartama: 2 hónap

BOLDOGMONDÁSOK

A kulcsszó: a szív

3 modul
a tanfolyam időtartama: 2 hónap

BIBLIAOLVASÓ KURZUS

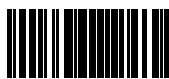
*speciális ütemterv azok számára,
akik még egyszer sem olvasták el
elejétől végig a Bibliát*

a Biblia bármely változatára alkalmazható
a tanfolyam időtartama: 2 év
átlagos napi olvasás: 4 oldal

A teljes tanfolyam-kínálat megtalálható a **www.solascriptura.ro** oldalon.

Támogasd a SolaScriptura Intézményét donációk által, vagy szombatonként a gyülekezetben, feltüntetve a Tized- és adományborítékban a kedvezményezett nevét.

RON: RO81 BRDE 4455 V475 0525 4450 EUR: RO29 BRDE 4455 V479 7577 4450 SWIFT: BRDEROBU

57937